Starvsfólk á dagstovnum - ein trivnaðarkanning

Karin Jóhanna L. Knudsen og Martha H. Mýri

Granskingardepilin fyri Samfelagsmenning

ARBEIÐSRIT NR. 26/2010

Um arbeiðsrit:

Arbeiðsrit eru samfelagsfakliga grundað arbeiði, sum eru minni í vavi og dýpd enn veruligar granskingarverkætlanir. Hesi rit kunnu eitt nú vera umbidnar kanningar, tvs. kanningararbeiði, sum Granskingardepilin ger móti gjaldi. Hetta kunnu eisini vera ávegis arbeiði av størri granskingarverkætlanum, undirvísingar- og kunningartilfar ella líknandi. Arbeiðsrit vera altíð skrivað á føroyskum. Hava fólk handrit, sum tey halda eru egnað til útgávu í arbeiðsriti, eru tey vælkomin at seta seg í samband við depilin (sí adressu á forsíðuni).

Fo	ORMÆLI.		3
1.		MÁL, ÁSTØÐI OG FRAMFERÐARHÁTTUR	
1.		NDAMÁL	
1.2		STØÐI	
	1.2.1	Starvsfólk á dagstovnum í refleksiva samfelagnum	
	1.2.2 1.2.3	Trivnaður á arbeiðsplássum Krøv	
	1.2.3	Stýring og ávirkan	
	1.2.5	Stuðul	
1.3		RAMFERÐARHÁTTUR	
	1.3.1	Fyrimunir og vansar við ymiskum háttaløgum	
	1.3.2	Fylgibólkur	
	1.3.3	Sundurgreining av krøvum, ávirkan og stuðli	
	1.3.4	Bygnaður av spurnablaðið og umboðan	
	1.3.5	Dátuinnsavning og viðgerð	14
2	i ýcin	G AV PEDAGOGISKA STARVINUM	16
2. ·		YYDKENNI VIÐ STARVINUM	
2.2		NDAMÁLIÐ VIÐ PEDAGOGISKA ARBEIÐINUM	
2.3		FERANDISDAGURIN Í PEDAGOGISKA ARBEIÐINUM	
2	2.3.1	Arbeiðstíðir og karmar í arbeiðinum	
2.4	4 F	JARUMHVØRVIÐ HJÁ PEDAGOGUNUM	
2.5	5 S	AMANDRÁTTUR	28
3	NØGD	SEMI SUM HEILD OG TAÐ GÓÐA ARBEIÐI	29
3.	1 S	AMANDRÁTTUR	33
4	KRØV	Í ARBEIÐINUM	34
4.		RØV OG MÁTIN EVNINI VERÐA NÝTT Í ARBEIÐINUM	
4.2		.RØV OG MATIN EVNINI VERÐA NYTT Í ARBEIÐINUM ÍVANTITATIV KRØV	
4.3		(VALITATIV KRØV	
4.4		AMANDRÁTTUR	
5	ÁVIDI	KAN Í ARBEIÐINUM	45
<i>3</i> 5.1		JÁLVRÆÐI	
5.2		ØRLEIKAMENNING	
5.3		AMANDRÁTTUR	
	OFFI T		
6		JL	
6.		RBEIÐSUMHVØRVIÐ SUM HEILD	
6.2		EIÐSLUVIÐURSKIFTI	
6.3		TARVSFELAGAR	
6.4	+ S	AMANDRÁTTUR	57

7 S	AMANBERINGAR VIÐ STØÐUNA UTTANLANDS	58
7.1	Grundarlag undir samanberingum 1.1 Nøgdsemi Krøv í arbeiðinum Tilfeingið í arbeiðinum	58
7.	1.1 Nøgdsemi	58
7.2	Krøv í arbeiðinum	60
7.3	TILFEINGIÐ Í ARBEIÐINUM	63
7.4	Samandráttur	66
8 N	IĐURSTØĐA	67
9 B	ÓKMENTIR OG KELDUR	69
ÍSKOY	TIR	72
9.1	SPURNABLAÐ TIL STARVSFÓLK Á DAGSTOVNUM Í FØROYUM	72
9.2	UPPFYLGJANDI SPURNAKANNING MILLUM LEIÐARAR Á DAGSTOVNUM	81

Formæli

Starvsfólk á dagstovnum í 2010 – ein trivnaðarkanning er evnið, sum verður viðgjørt í hesi frágreiðing.

Kanningin byggir á tvær ymsar spurnakanningar. Eina høvuðsspurnakanning, ið Pedagogfelagið heitti á Granskingardepilin fyri Samfelagsmenning um at gera. Hin er ein uppfylgjandi spurnakanning millum leiðarar á dagstovnunum, sum Granskingardepilin metti tørvur var á fyri at dýpa ymisk viðurskifti, ið kunna stuðla undir høvuðsspurnakanningina. Pedagogfelagið ynskir at fáa eina heildarmynd av, hvussu starvsfólk á føroyskum dagstovnum trívast í arbeiðinum, og hví so nógv av teimum starvast niðursetta tíð. Sjálv høvuðsspurnakanningin varð gjørd í november mánað 2009 og viðgerðin av øllum tilfarinum í tíðarskeiðinum desember 2009 – juni 2010.

Trivnaðarkanningin er gjørd av samfelagsfrøðingunum Karin Jóhannu L. Knudsen og Marthu H. Mýri. Granskingardepilin heitti á Pedagogfelagið at seta ein fylgibólk, sum hevur havt til uppgávu at fylgja við og stuðla í arbeiðinum við kanningini. Í hesum bólki hava sitið: *Eileen Simonsen*, Vágur, *Sanna á Løgmansbø*, Miðvágur, *Jórun Ennistíg*, Tórshavn, *Maud Wang Hansen*, Tórshavn og *Eyðna Joensen*, Tórshavn.

Fyrsti partur í frágreiðingini greinar framferðarhátt og ástøði, ið eru karmar um kanningina. Teir fylgjandi partarnir eru ein framløga av teimum innsavnaðu upplýsingunum og úrslit av kanningunum. Tað er hugburðurin hjá starvsfólkum á dagstovnum í Føroyum, og hvussu tey tulka ymisk viðurskifti í teirra arbeiði, sum vit leggja fram. Aftan á hvønn partin er ein stuttur samandráttur av høvuðsinnihaldinum í viðkomandi parti. Tá vit endurgeva skrivligar viðmerkingar, sum starvsfólkini hava gjørt í spurnablaðnum, verður tað gjørt júst, sum tey hava skrivað viðmerkingarnar. At enda verður ein niðurstøða gjørd.

Juni 2010

Karin Jóhanna L. Knudsen & Martha H. Mýri

1. Endamál, ástøði og framferðarháttur

1.1 Endamál

Aðaluppgávan hjá starvsfólkum á dagstovnum er at skapa eitt umhvørvi fyri børnum, har umsorgan, tryggleiki og menning eru í hásæti. Tískil merkir eitt gott arbeiðsumhvørvi – bæði fysiskt og psykiskt - ikki einans betri trivnað fyri starvsfólkini, men eisini fyri børnini, sum eru á stovninum. Umframt at brynja starvsfólkini til at standa seg í gerandisdegnum, ið er eyðkendur av nógvum ymiskum krøvum og ynskjum frá foreldrum/avvarðandi, børnum, starvsfeløgum og myndugleikum, hevur eitt gott arbeiðsumhvørvi við sær, at arbeiðið á dagstovnum verður lokkandi, og stovnar sostatt betri megna at draga góð starvsfólk til sín.

At starvast á einum dagstovni er eitt krevjandi, samansett og sera týdningarmikið starv. Eitt nú vísa nógv starvsfólk á dagstovnum á, at tey í størri mun nú enn fyrr eru við til at uppala, sosialisera og menna børnini, sum eru á dagstovnum. At talan er um eitt týdningarmikið starv, er eingin ivi um. Sambært teimum tølum, vit hava fingið frá dagstovnaleiðarum, so eru í alt 1.030 frítíðarskúlabørn, 2.596 barnagarðsbørn og 930 vøggustovubørn á dagstovnum kring landið.¹

Tað er við støði í omanfyrinevndu viðurskiftum, at arbeiðssetningur niðanfyri er orðaður:

- 1. Hvussu trívast starvsfólkini á dagstovnum í Føroyum í sínum arbeiði sum heild?
- 2. Í hvønn mun meta starvsfólkini á dagstovnum í Føroyum, at viðurskifti, sum hava týdning fyri trivnaðin í arbeiðinum, eru nøktandi?

Arbeiðssetningurin leggur upp til eina lýsing av trupulleikum eins væl og positivum viðurskiftum, sum starvsfólkini draga fram. Á dagstovnaøkinum eru sera nógv starvsfólk, ið arbeiða niðursetta tíð. Hetta er eitt sentralt útgangsstøði hjá Pedagogfelagnum fyri at umbiðja hesa kanning. Hesin spurningur verður sjálvsagt eisini lýstur við arbeiðssetningunum omanfyri í huga. Roynt verður at koma inn á so nógv viðurskifti, sum vit halda hava týdning fyri trivnaðin hjá starvsfólkunum, og sum

¹ Sí partin, *Bygnaður av spurnablaði og umboðan*, niðanfyri , síða 14 um uppfylgjandi kanning millum stovnsleiðarar.

vit meta geva eina fjølbroytta mynd av arbeiðsumstøðunum á dagstovnum kring landið.

1.2 Ástøði

1.2.1 Starvsfólk á dagstovnum í refleksiva samfelagnum

Tey berandi ástøðiligu hugtøkini í frágreiðingini/viðgerðini av trivnaðinum verða *krøv, ávirkan og stuðul*. Kanningar av arbeiðsumstøðum og trivnaði aðrastaðni hava víst, at hesir tríggir faktorar eru altavgerandi fyri trivnaðin í einum arbeiði (Karasek & Theorell, 1990; Staff, 2002). Hugtøkini verða lýst nærri niðanfyri, men fyrst skulu vit gera eina stutta lýsing av, hvørji krøv okkara samfelag sum heild setur til einstaklingin og arbeiðið.

Fyri at greina arbeiðsumstøðurnar hjá starvsfólkum á dagstovnum, er av stórum týdningi at skilja tær kreftir, sum eru galdandi fyri samfelagið í dag. Samfelagsligar broytingar kunnu lýsast á ymiskan hátt, men ofta verða tær lýstar sum eitt skifti frá einum traditionellum til eitt modernað samfelag. Í hesum liggur, at vit eru farin frá einum bóndasamfelag til eitt ídnaðarsamfelag og nú inn í tað, sum ofta verður kallað *refleksiva samfelagið*, har lyklaorðini eru *globalisering* og *refleksivitetur*.

Tað, sum eyðkennir globaliseringsgongdina, er, at geografiskar og politiskar forðingar fyri búskaparligum virksemi minka og í nógvum førum hvørva. Eitt annað sermerki við globaliseringsgongdini er, at ymiskar mentanir ávirka hvør aðra, og at samskiftismøguleikarnir nærum eru óavmarkaðir. Globaliseraði heimurin gevur okkum eitt ótal av møguleikum. Bretski sosiologurin Anthony Giddens tosar um, at tað er hend ein radikalisering av modernitetinum. Við hesum meinar Giddens, at vit fyrihalda okkum til, hvussu vit fyrihalda okkum – haðani hugtakið refleksivitetur. Lívið er vorðið eitt prosjekt, har tað sentrala er okkara evni at broyta okkum og at seta spurningar við lívsins viðurskifti. Tíð og stað eru býtt sundur. Vit kunnu samskifta við fólk úr øllum heiminum uttan at flyta okkum geografiskt. Vitan er vorðin alneyðug, tí vit sum menniskju støðugt skulu taka avgerðir– ikki bara taka avgerðir, men tær røttu avgerðirnar. Manglandi vitan kann føra til skeivar avgerðir. Týski sosiologurin Ulrich Beck brúkar hugtakið "váðasamfelagið." Beck leggur dent á, at samstundis sum vit fáa frælsi at velja, so er vandin fyri at velja skeivt alla tíðina til staðar. Harafturat eru vit

vorðin meiri varug við teir vandar, sum ídnaðarsamfelagið hevur ført við sær – dálking, náttúruoyðingar, fuglakrím v.m. Ambivalensur, fjølbroytni og áhaldandi broytingar eyðkenna samfelagið í dag.

Hesar broytingar ávirka sjálvsagt eisini tær uppgávur, ið staturin/tað almenna skal røkja og harvið eisini innan dagstovnaøki. Fyri tað einstaka starvsfólkið merkir hetta nýggj og onnur krøv til teirra yrkisføri og arbeiðsumstøður. Men allar hesar broytingar merkja samstundis eisini, at starvsfólkini kunnu verða loyst úr bondum, sum áður hava stýrt teirra yrki og kunnu finna nýggjar leiklutir og uppgávur. Eitt dømi um hetta er, at útbúgvingin av pedagogum verður umskipað í hesum tíðum. Hetta tí, at nýggj førleikakrøv fylgja við nýggjum tíðum. Kortini er eitt eyðkenni við arbeiðinum á dagstovnum og teimum uppgávum, ið harvið fylgja, framvegis, at krøvini oftani eru ógreið, og at ikki er altíð lætt at skilja ímillum tað professionella og tað persónliga og privata. Hetta júst tí, at talan er um børn og teirra trivnað, og tú ikki kanst látast ikki at síggja, um so er, at børnini ikki trívast. Samstundis kenna nógv starvsfólk á dagstovnaøkinum, at minni og minni tíð og resursur eru til kjanuveitingina – at útinna pedagogiska arbeiðið í verki. Nógv verður kjakast um økt krøv frá myndugleikunum til pedagogiska arbeiðið - meira dokumentatión, eftirmetingar, metingar av málførleikum hjá børnunum og menningarætlanir. Somuleiðis vísa starvsfólk á dagstovnum á, at krøv og ynskir frá foreldrum broytast og at leikluturin hjá starvsfólkum sostatt eisini broytist. Hesi viðurskifti ávirka sjálvsagt arbeiðið á dagstovnum og tær uppgávur, sum starvsfólkini røkja.

1.2.2 Trivnaður á arbeiðsplássum

Tað er torført at finna eina nøktandi allýsing av hugtakinum *trivnaður*. Ein allýsing, sum verður nógv nýtt millum granskarar, er tann hjá Locke (1976, s.1300) sum á enskum lýsir trivnað sum " a pleasurable or positive emotional state resulting from the appraisal of ones job or job experiences".

Trivnaður hevur nakað at gera við kenslur og metingar, sum einstaklingar hava um arbeiðsplássið, starvsfelagarnar, møguleikarnar, fysisku karmarnar, lønina og um, hvussu gevandi arbeiðið er.

Trivnaður kann lýsast upp á tveir mátar. Tann eini mátin er at lýsa trivnað sum eina almenna kenslu av arbeiðinum sum heild. Hin mátin er at síggja trivnað í pørtum sum kenslur og hugsanir um ymisk øki ella partar av arbeiðinum (Spector, 1997 í Staff 2002, s. 11). Í hesi kanning verður trivnaður lýstur bæði sum ein heild, ein almenn kensla av arbeiðinum og í pørtum, har kannað verður, hvussu starvsfólkini trívast/mistrívast í ymiskum viðurskiftum av arbeiðinum.

Gransking hevur víst (Herzberg,1966; Karasek og Theorell, 1990), at tað ikki bert eru tey fysisku viðurskiftini, sum ávirka trivnaðin hjá einstaklingum, men at tey psykososialu viðurskiftini eisini hava stóran týdning.

Tey psykososialu viðurskiftini eru eitt úrslit av møtinum millum einstaklingin (t.e. starvsfólkini) og arbeiðsumhvørvið (t.d. arbeiðspláss/øki, har starvsfólkini arbeiða). Hesi viðurskifti lýsa sambandið millum krøvini frá umhvørvinum og tað tilfeingið, sum einstaklingurin hevur sum førning inn í hetta umhvørvið. Á fakmáli verður sagt, at psykososial viðurskifti kunna lýsast sum kognitiv (metingar) og affektiv (kenslulig). Við hesum meinast, at psykososialu viðurskiftini eru metingar og kenslur, ið eru knýttar at arbeiðinum, og tey kunna vera tilvitað ella ótilvitað fyri einstaklinginum (tí einstaka starvsfólkinum). Tað er t.d. ikki víst, at starvsfólkini vita, at tey eru strongd. Tey psykososialu viðurskiftini eru sostatt eitt úrslit av subjektivum metingum og kenslum hjá einstaklinginum. Tað eru virðini og drívmegin aftan fyri einstaklingin, sum eru avgerandi fyri úrslitið, t.v.s. um einstaklingurin trívist ella mistrívist í arbeiðinum.

Í kanningum sum hesari er tí umráðandi at hava í huga, at viðurskifti so sum persónlig menning, at gera mun í arbeiðinum og góð viðurskifti starvsfelagar ímillum ber ikki til at máta leyst av menniskjansligari ávirkan.

Tað eru nøkur viðurskifti, ið ganga aftur í flestu kanningum. Karasek og Theorell (1990) hava ment ein frymil, har teir leggja størsta dentin á tríggjar faktorar, sum hava víst seg at ganga aftur við atliti at trivnaði á arbeiðsplássum. Teir eru *krøv, ávirkan og stýring og stuðul í arbeiðinum*. Teirra útgangsstøði var, at krøv og stýring í arbeiðinum høvdu størst týdning fyri trivnaðin, men í granskingararbeiðinum komu teir fram á, at stuðul eisini hevði nógv størri týdning enn áður hildið. Okkara viðgerð

og lýsing av trivnaðinum hjá starvsfólkum á dagstovnum í Føroyum tekur støði í hesum trimum faktorunum.

1.2.3 Krøv

Krøv er eitt vítt hugtak. Samanumtikið kunnu vit lýsa hugtakið sum tey krøv, ið einstaklingurin møtir á arbeiðsplássinum, og krøv sum einstaklingurin setur til sín sjálvs í arbeiðinum. Vanliga verður skilt ímillum *kvantitativ* og *kvalitativ* krøv í arbeiðinum. Kvantitativ krøv eru krøv um effektivitet og arbeiðsnøgd.

Kvalitativ krøv eru t.d. krøv um fløktar arbeiðsuppgávur, har neyðugt er at samarbeiða við ymiskar fakbólkar og vera "millumgongufólk" millum hesar fakbólkar, børnini og avvarðandi. Í viðgerðini av teimum kvalitativu krøvunum fara vit at skilja ímillum *kognitiv krøv* og *kenslulig krøv*.

Kanningar av arbeiðsumhvørvi sum heild (eisini í øðrum vinnugreinum) vísa, at bæði ov høg krøv og ov lág krøv í arbeiðinum kunna virka tyngjandi. Til dømis kann strongd skyldast bæði, at ein ikki megnar uppgávurnar, ein fær; ella at krøvini eru ov lág – t.v.s. at ein hevur førleikar og evni, sum røkka longur enn tey krøv, ein møtir í arbeiðinum.

1.2.4 Stýring og ávirkan

Ávirkan merkir, at einstaklingurin hevur myndugleika at taka sjálvstøðugar avgerðir í arbeiðinum, og harafturat hevur teir neyðugu førleikarnar, ið einum tørvar fyri at gera arbeiðið til fulnar. Stýring er frælsi hjá einstaklingum at taka avgerðir, ið viðvíkja arbeiðinum og arbeiðsuppgávunum (Spector, 1997 í Staff 2002, s. 13).

Stýring og ávirkan verða sæð sum týdningarmikil viðurskifti í arbeiðinum, og eru ofta avgerandi fyri, um krøvini, einstaklingar møta, føra strongd við sær. At einstaklingurin sjálv(ur) kann taka avgerðir, og at einstaklingurin kann gera uppgávur, tí viðkomandi hevur neyðuga førleikan til tað, gevur einstaklinginum sjálvræði í arbeiðinum. Í hesum sambandi verður einans hugsað um førleikan og myndugleikan hjá tí einstaka at stýra arbeiðinum hjá viðkomandi sjálvum og ikki við atliti at arbeiðinum hjá øðrum/starvsfeløgum.

Størri førleikar ein hevur, størri møguleikar hevur ein fyri at hava ávirkan á sítt arbeiði. Hetta merkir samstundis, at starvsfólk við lítlum royndum ofta tørva/eru tengd at góðum "rollumodellum" fyri at ogna sær neyðugar førleikar, so at tey hava ávirkan og tamarhald á egnum arbeiði (Brenner, 1995).

1.2.5 Stuðul

Innan arbeiðsumhvørvisgransking hevur leingi verið greitt, at góðir starvsfelagar og góð leiðsla hava stóran týdning fyri trivnaðin hjá tí einstaka í arbeiðinum. House (1981) sær stuðul (rættstundis) sum eitt tilfeingi hjá starvsfólkunum at arbeiða seg ígjøgnum strongd. Stuðul á einum arbeiðsplássi kann, sambært House (1981), umfata hesar fýra dimensiónirnar:

- At fáa umsorgan í arbeiðinum
- At fáa viðkomandi "feedback" um arbeiðið
- At fáa neyðugar upplýsingar um arbeiðið
- At fáa praktiska hjálp í arbeiðinum

Allir hesir formar fyri stuðli eru neyðugir, skulu starvsfólkini trívast og mennast í starvinum.

Leiðsluviðurskifti og leiðsluháttur hava víst seg at hava stóran týdning fyri trivnaðin í einum starvi. At leiðslan greitt boðar frá um ymisk viðurskifti, so at starvsfólkini kenna seg trygg (til dømis verða kunnað um størri broytingar í góðari tíð og fáa grundgevingar fyri broytingunum). Somuleiðis at tey kenna, at leiðslan ikki ger mismun, men stuðlar øllum starvsfólkunum og harumframt gevur sær stundir til at veita stuðul og feedback, tá tørvur er á tí. Hinvegin at veita starvsfólkunum "góð ráð", tá tey ikki hava biðið um tað, kann gera ilt verri. Rættur og relevantur stuðul rættstundis og á røttum stað er altavgerandi. Á sama hátt er umráðandi, at starvsfólkini fáa feedback frá leiðsluni - ikki einans tá tey gera nakað skeivt – men eisini soleiðis, at tey greitt vita, hvørjar teirra arbeiðsuppgávur eru, og um tey gera sítt arbeiði til lítar. Tað tykist, sum tað er týdningarmeiri, at møguleikarnir fyri stuðli eru til staðar heldur enn júst, at starvsfólkini fáa stuðul.

Samsýning er eisini ein avgerandi faktorur fyri trivnaðin. Teir vanligastu hættirnir at samsýna við eru løn, karrierumøguleikar og viðurkenning. Samsýning er ein sera umráðandi táttur fyri trivnaðin, tí hon snýr seg um rættvísi – um starvsfólkini kenna, at tey fáa hóskandi samsýning fyri gjørt arbeiði. Fáa tey ikki hóskandi samsýning og viðurkenning, vísir tað seg, at tey seta persónliga innsatsin niður, og hetta ávirkar sjálvsagt produktivitetin á arbeiðsplássinum.

1.3 Framferðarháttur

1.3.1 Fyrimunir og vansar við ymiskum háttaløgum

Grundleggjandi eru tey háttaløg, sum vit nýta innan samfelagsfrøðina býtt í tveir høvuðsbólkar – kvalitativar og kvantitativar kanningar. Í *kvalitativum* kanningarháttum savna vit inn og tulka tilfar út frá eitt nú samrøðum, tekstum og eygleiðingum. Hvat hevur týdning, kemur fram undir sjálvari viðgerðini av tilfarinum. Í *kvantitativum* kanningum verður frammanundan gjørt av, hvørjir spurningar hava týdning. Tí eru spurningarnir eisini skipaðir frammanundan, og endamálið er at seta tøl á (kvantifisera) veruleikan.

Í hesari kanning hava vit nýtt eina kvantitativa tilgongd. Hetta tí, at Pedagogfelagið vil hava eina heildarmeting av, hvussu víðfevndar ymiskar hugsanir og ymisk viðurskifti eru millum starvsfólkini á dagstovnum. Vit kunnu finna fram til, um tað eru serlig viðurskifti, sum eyðkenna partar av "populasiónini". – til dømis tey útbúnu, hjálparfólk, tey eldru o.s.fr. Styrkin er, at felagið fær eina greiða ábending um, hvørji viðurskifti ávirka trivnaðin hjá starvsfólkunum og sostatt eisini eina greiða ábending um, hvørji fakfelagslig og politisk tiltøk felagið kann arbeiða fyri. Kanningin er sostatt eitt gott grundarlag fyri framhaldandi arbeiði hjá felagnum.

Ein vanligur kritikkur av tí kvantitativu tilgongdini er, at spurningarnir eru fastlagdir frammanundan og harvið eisini svarmøguleikarnir. Ein vandi er, at viðkomandi upplýsingar ikki eru við í kanningini. Tí hava vit eisini valt at geva teimum spurdu møguleikan at gera skrivligar viðmerkingar á aftasta blað í sjálvum spurnablaðnum. Undir viðgerðini verða hesar viðmerkingar nýttar í tann mun, teir lýsa viðurskifti, sum

² Populasión=felagsbólkur. Tað vil siga øll starvsfólk á dagstovnum í Føroyum.

vit ikki fáa eina ábending um í hinum spurningunum, og um viðmerkingarnar undirbyggja og dýpa lýsingina av teimum trimum faktorunum – krøv, ávirkan og stuðul.

1.3.2 Fylgibólkur

Ein partur av kanningini hevur verið, at ein fylgibólkur, sum Pedagogfelagið setti, hevur verið knýttur at arbeiðinum.

Uppgávan hjá fylgibólkinum hevur verið ymisk í teimum ymsu skeiðunum av arbeiðinum, men í høvuðsheitum er uppgávan hjá einum fylgibólki at tryggja, at tað lidna arbeiðið er "rætt og relevant".

Tað er altíð soleiðis, at tá fólk uttanífrá skulu seta seg inn í eitt stórt evni í lutfalsliga stutta tíð, kunnu tey misskilja okkurt, sum er ein sjálvfylgja fyri fólk, sum dagliga arbeiða innan økið. Tað hevur tí eisini verið ein uppgáva hjá fylgibólkinum at lúka møguligar villur og misskiljingar úr tilfarinum, áðrenn frágreiðingin endaliga er latin úr hondum.

1.3.3 Sundurgreining av krøvum, ávirkan og stuðli

Fyri at skilja á hvønn hátt hugtøkini *krøv, ávirkan og stuðul* verða nýtt í viðgerðini av *trivnaðinum hjá starvsfólkum á dagstovnum í arbeiðinum*, fara vit her at greiða stutt frá, hvussu hugtøkini eru sundurgreinað í ymiskar dimensiónir og temu í spurnablaðnum og viðgerðini av øllum data.

Karasek & Theorell (1990: 64) lýsa $kr \phi v$ í arbeiðinum sum: "...the amount of disorganization in the work that the worker is required to place in an organized state." Tað er - sjálvsagt - trupult at máta tey krøv, sum fólk møta í teirra arbeiði. Hetta kemst millum annað av, at hugtakið kann býtast sundur í fleiri undirdimensiónir, og at arbeiðsumhvørvið er eitt samspæl ímillum tey ítøkiligu krøvini í arbeiðinum og einstaklingin. Ov stór og ov smá krøv kunnu vera eins tyngjandi fyri starvsfólkini. Hetta merkir, at tað er eins streingjandi, um tínir førleikar og evni ikki verða nýtt til fulnar, sum tá tú fært arbeiðsuppgávur ella byrður, tú ikki megnar.

Nøkur sereyðkenni við starvinum hjá starvsfólkum á dagstovnum eru tær fjøltáttaðu arbeiðsuppgávurnar og krøvini, ið sett verða frá ymiskum pørtum. Umframt at hava samband við børnini, foreldur/avvarðandi og starvsfelagar, skulu starvsfólkini eisini hava samband/samskifta við aðrar fakbólkar og ymiskar almennar stovnar. Harumframt koma krøv frá politisku myndugleikunum og almenninginum sum heild, umframt egnar /ambitiónir. Í spurnablaðnum eru fleiri spurningar, sum handfara hesi evni:

- Er neyðugt at arbeiða skjótt
- Er arbeiðið kensluliga tyngjandi
- Er neyðugt at hava yvirlit yvir nógv ymiskt í senn
- Samstarv við aðrar fakbólkar og almennar stovnar
- Krøv frá brúkara/børnum/foreldrum
- Framtíðarvánir í arbeiðinum
- Mátin evni/førleikar verða nýttir

Karasek & Theorell leggja dent á, at tað ikki er arbeiðsnøgdin í sjálvum sær, sum skapar mistrivnað (og strongd), men at starvsfólkini ikki hava ávirkan á egnu arbeiðsumstøður, og hvussu tey leggja arbeiðið til rættis.

Stýring og ávirkan lýsa Karasek & Theorell sum, "...the worker's ability to control his or her activities and skill usage..."1990: 60). Tað vil siga, at ávirkan í arbeiðinum verður býtt sundur í tvær dimensiónir førleikar og sjálvræði. Sambandið millum ávirkan og førleikar kemst millum annað av, at vitan og førleikar (vanliga) geva okkum betri møguleikar at útinna okkara arbeiði nøktandi. Hava (ella fáa) starvsfólkini góðar møguleikar at mennast fakliga (eftirútbúgving, førleikamenning, "on-the-job-learning," víðari útbúgving v.m.), fáa tey samstundis betri møguleikar at útinna og taka ábyrgd av arbeiðsuppgávunum. Hetta økir trivnaðin. Hinvegin, kenna starvsfólkini, at teirra vitan og førleikar ikki verða nýtt ella tey hava ov lítið at gera, økir hetta eisini strongd og mistrivnað.

Starvsfólk á dagstovnum hava ikki altíð møguleika at ávirka arbeiðsnøgd og ferð/skjótleika í arbeiðinum. Fyri at kanna ávirkan, ábyrgd og menningarmøguleikar á

arbeiðsplássum hjá starvsfólkum á dagstovnum í Føroyum, er tískil neyðugt at spyrja um:

- Arbeiðsumhvørvið er fakliga kveikjandi og spennandi
- Arbeiðsumhvørvið er eyðkent av stagnatión
- Hvussu starvsfólkini meta, at teirra førleikar verða nýttir
- Møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving eru nøktandi
- Starvsfólkini hava ávirkan á nøgd av arbeiði
- Tal av starvsfólkum er í samsvar við tal av børnum

Samanumtikið kunnu vit siga, at menningarmøguleikar og ávirkan eru sera neyvt tengd at hvørjum øðrum. At skerja ella avmarka menningarmøguleikar hjá starvsfólkinum er eisini ein háttur at útinna vald. Karasek & Theorell (1990: 58-61) leggja dent á, at vitan, førleikar og ávirkan í arbeiðinum ganga í takt – broytir tú eitt, ávirkast hitt.

At enda fara vit at greiða frá, hvussu hugtakið *stuðul* er sundurgreinað og nýtt í spurnablaðnum og undir viðgerðini. Teir spurningar, ið skulu lýsa hesa dimensiónina eru um leiðsluviðurskifti, samstarv, menningarmøguleikar, trivnað sum heild og supervisión (professionellur stuðul). Trivnaðurin á einum arbeiðsplássi sum heild kann vera góður, hóast nógvir trupulleikar í dagliga arbeiðinum. Vit spyrja millum annað um:

- Hjálp og stuðul frá starvsfeløgum
- Hjálp og stuðul frá leiðslu
- Um starvsfelagir og leiðsla eru til reiðar at lurta eftir trupulleikum í arbeiðinum, ið tað einstaka starvsfólkið hevur
- Um tey kenna seg sum partur av einum felagsskapi
- Ósemjur á arbeiðsplássinum
- Kunning um týdningarmiklar avgerðir og broytingar í góðari tíð

Sum heild kunnu vit siga, at ávirkan á egnu arbeiðsumstøður og stuðul eru linnandi faktorar, eins og manglandi ávirkan og stuðul kunnu viðføra strongd og/ella at

starvsfólkini ikki megna at røkja teirra arbeiði. Tað hevur víst seg, at um vánaligt arbeiðsumhvørvi ikki broytist til tað betra, setur tað eina ónda ringrás í gongd á arbeiðsplássinum, har strongd, overvan og mistrivnaður savnast.

1.3.4 Bygnaður av spurnablaðið og umboðan

Hendan kanningin byggir á tvær ymsar spurnakanningar – eina (høvuðs) trivnaðarkanning millum starvsfólk á dagstovnum og eina uppfylgjandi kanning millum stovnsleiðararnar. Í høvuðskanningini vórðu spurnabløð send út til limir hjá Pedagogfelagnum við posti sambært upplýsingum frá felagnum (sí ískoyti I). Spurnabløðini vórðu send út í november 2009. Tann uppfylgjandi kanningin byggir á telefonsamrøður gjørdar í vikunum 17 og 18 í 2010 (sí ískoyti II). Hendan kanningin byggir á yvirlit yvir dagstovnar frá Pedagogfelagnum.

Tann stóra avbjóðingin í spurnablaðnum er at fáa tað so viðkomandi fyri allar starvsbólkar (tvs. pedagogar og hjálparfólk) sum gjørligt. Spurningarnir í spurnablaðnum eru í tráð við aðrar trivnaðarkanningar. Í fylgibrævinum til spurnablaðið varð dentur lagdur á, at tað var anonymt. Einki einstakt spurnablað verður sjónligt í sjálvari kanningini, tí at tað er heildin, ið er áhugaverd. Hetta er umráðandi fyri trúvirðið í kanningini. Tað skal eisini havast í huga, at kanningin er ikki ein eintýddur svarlisti, men skal verða støði undir kjak um trivnað og menning/loysnir innan dagstovnaøki. Eftir at spurnabløðini vóru komin aftur, vórðu tey bólkað og svarini tøppað inn í telduforritið NSD-stat – eitt statistikktelduforrit.

1.3.5 Dátuinnsavning og viðgerð

Í alt vóru 1213 spurnabløð send út til limir á dagstovnaøkinum. Av teimum komu 493 spurnabløð innaftur.

Fyri at fáa eina neyvari mynd av, hvussu nógv starvsfólk eru í dagstovnaøkinum, valdu vit at spyrja nærri inn til hetta í spurnakanningini millum dagstovnaleiðarar. Samlaða talið er sambært tí kanning 1.117 starvsfólk – 417 pedagogar og 700 hjálparfólk. Vit hava valt at taka støði í tølunum frá spurnakanningini millum

stovnsleiðarar, tá vit rokna svarprosent. Svarprosentið í høvuðskanningini er sostatt 44%. Í kanningini millum stovnsleiðararnar er svarprosentið 100% við tað, at vit fingu samband við allar stovnsleiðarar, sum vóru við í uppgerðini frá Pedagogfelagnum – 75 í alt. Fyri at tryggja respondentunum anonymitet, hava vit valt at bólka landið í størri øki enn vit vanliga gera.

Talva 1: Býti av svarprosenti í mun til bústað og starvsheitið

	Tal av starvsfólkum	Í %³	Svarað spurnabløð	Í % ⁴
Bústaður			,	
Norður Eysturoy & Norðoyggjar	201	18	122	24
Eysturoy annars	177	16	66	13
Norður Streymoy & Vágar	145	13	93	19
Suðurstreymoy	525	47	165	33
Sandoy & Suðuroy	69	6	28	7
N/A	//////////	////	19	4
Tilsamans	1117	100	493	100
Starvsheiti ⁵				
Pedagogur	417	37	216	44
Hjálparfólk	700^{6}	63	262	53
N/A	//////////	////	15	3
Tilsamans	1117	100	493	100

Starvsfólkini á dagstovnum í Suðurstreymi eru á leið helmingurin av øllum starvsfólkum innan dagstovnaøki. Kortini hevur einans 1/3 av teimum valt at svara spurnablaðnum. Somuleiðis eiga vit at leggja til merkis, at hóast hjálparfólkini umboða nærum 2/3 av starvsfólkunum, hava á leið einans helmingurin av teimum valt at svara. Tórshavnar Býráð hevði eina nøgdsemiskanning um sama mundi og hugsast kann, at hetta hevur havt ávirkan á, hvussu nógv starvsfólk í Suðurstreymi hava valt at svara. Tey við útbúgving (pedagogar) eitt vet betur umboða í mun til samlaða talið av útbúnum starvsfólkum.

³ Í mun til samlaða talið av starvsfólkum.

⁴ Í mun til svarað spurnabløð.

⁵ Hesi tølini fáa vit fram, tá vit spyrja um starvsfólkini hava útbúgving sum pedagogur ella ei. Tað vil siga, at stovnsleiðarar eru íroknað hetta talið fyri pedagogar.

⁶ Íroknað hetta talið eru eisini starvsfólk, sum starvast í køkinum. Hetta tí, at í fleiri førum arbeiða tey eisini úti á stovunum.

2 Lýsing av pedagogiska starvinum

2.1 Eyðkenni við starvinum

Vit fara í hesum parti at hyggja at, hvørji eyðkenni eru við starvinum á einum dagstovni. Her er neyðugt at hava í huga, at kanningin umfatar øll starvsfólk á dagstovnum, sum eru limir í pedagogfelagnum, faklærd og ófaklærd. Tað, vit tí leggja dent á, er endamálið við pedagogiska arbeiðinum sum heild, á dagstovnum, og hvussu gerandisdagurin sær út.

2.2 Endamálið við pedagogiska arbeiðinum

Tað pedagogiska arbeiðið í dag er ein týdningarmikil liður í primeru sosialiseringini hjá brúkaranum (børnum). Tí verða stór hugtøk nýtt um pedagogiska starvið. Hugtøk sum "mentanarskapandi arkitektar", "vælferðaragentar" verða brúkt at lýsa pedagogiska starvið. Týski filosoffurin Friedrich Frøbel er upphavsmaðurin handan pedagogisku traditiónina á barnagørðum, sum í dag hevur tað yvirskipaða endamál at stimulera menniskjaliga menning sum ein lið í sivilisatiónsgongdini. Børn skulu læra at virka í einum almennum rúmi fyri at menna sjálvskontrol og læra at verða sjálvstøðug. Pedagogiska starvið á einum dagstovni verður eisini lýst sum ein vælferðartænasta⁹.

Tá vit hyggja eftir føroysku lóggávuni, síggja vit, at uppgávan í pedagogiska arbeiðinum er at eggja og læra einstaklingar tey virðir og normar, sum føroyska samfelagið byggir á. Her tekur lógin fram tey kristnu virðini og menning av málførleika.

Í løgtingslóg nr. 67 frá 2000 um dagstovnar og dagrøkt sæst, at endamálið við pedagogiska arbeiðinum er:

⁷ Joensen, Jóan Pauli (2008). "Bygdamentan og námsfrøði". Í Kjølbro, Turið: *Hygg! Pedagogarnir eru komni*r. Føroya Pedagogfelag, 2008. s.21

⁸ Breinholt, C. et al (2009) *Individ, Institution og samfund*, Dafolo, 2. útgáva, s 92.

⁹ Sí t.d. Densic, L. (2005): *Mennesket I postmodernisering – om barndom, familie og identiteter i opbrud*. Værløse: Billesø og Baltser forløg.

- við umsorgan, í tryggum og barnavinarligum umhvørvi, at menna og menta børnini á fullgóðan hátt og í samvinnu við foreldrini at geva børnunum eina kristna og siðalagsliga uppaling,
- at menna barnanna andsfrælsi, tollyndi, javnvirði og fólkaræði,
- at búgva børnini til innlivan, samavgerð, samábyrgd, rættindi og skyldu í einum fólkaræðisligum samfelag,
- at menna tey skapandi evnini hjá børnunum við atliti til at styrkja teirra samleika, sjálvsvirði, sjálvskenslu og evni til at taka sær av egnum viðurskiftum á ein friðarligan og samstarvandi hátt,
- at tryggja børnunum eitt heilsugott og rørsluliga stimbrandi umhvørvi innandura og við uttanum øki, sum hóskar til barnsins aldur og førleika,
- í samstarvi við heimini at styrkja um barnsins fjølbroyttu menning í tøttum samspæli við náttúruna. 10

Sostatt er uppgávan hjá starvsfólkum á dagstovnum, sambært viðtøkum hjá Føroya Pedagogfelag §2 stk 1 a, at:

"Menna børn og ungfólk, eins og tilkomin, sum hava tørv fyri pedagogiskari menning." ¹¹

Álitið um pedagogútbúgvingina staðfestir, at aðaluppgávan hjá pedagogum er:

" at skapa karmar um eina sera týdningarmikla samfelagsuppgávu, sum ber í sær: uppaling, dannilsi, menning, læring og lívførleika.

Hetta hevur við sær, at pedagogurin skal duga – sjálvstøðugt og saman við øðrum – at stuðla og stimbra emotionellu, sosialu, kognitivu, motorisku og málsligu menningina og læringina hjá málbólkinum. Allar hesar uppgávur gera, at pedagogurin hevur ábyrgd av at menna eitt pedagogiskt rúm, ið er eyðkent av áhuga, engagementi, stuðli, vegleiðing, tryggleika og umsorgan."¹²

¹⁰ LØGTINGSLÓG NR. 67 FRÁ 10. MAI 2000 UM DAGSTOVNAR OG DAGRØKT, SUM SEINAST BROYTT VIÐ LØGTINGSLÓG NR. 38 FRÁ 9. MAI 2006 \$2 http://www.logir.fo/foldb/llofo/2000/000067.htm.

¹¹http://www.pedagogfelag.fo/index.php?option=com_content&view=article&id=57:logir-felagsins&catid=41:logir-felagsins&Itemid=58

¹² Mentamálaráðið: Álit um nýggjar pedagog- og læraraútbúgvingar.

Sí.http://www.mmr.fo/default.asp?sida=479

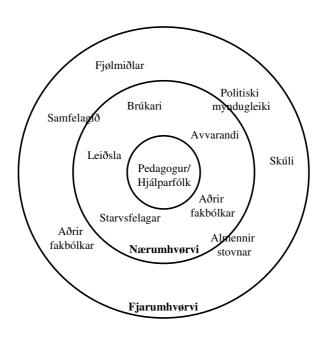

2.3 Gerandisdagurin í pedagogiska arbeiðinum

Pedagogiska arbeiði er eins og flestu humanistisk størv fløkt, tí har eru nógv viðurskifti at fyrihalda seg til. Vit hava valt at býta eyðkenni við pedagogiska arbeiðinum upp í viðurskifti, ið eru tengd at *nærumhvørvinum* og viðurskifti, ið eru tengd at *fjarumhvørvinum*. Hugtøkini nærumhvørvi og fjarumhvørvi eru nýtt fyri at vísa frástøðuna, sum pedagogurin/hjálparfólkið hevur til tey krøv, ið verða sett til starvið.

Á mynd 1 eru hesi viðurskifti teknað við pedagoginum/hjálparfólkinum í miðjuni. Myndin vísir, hvussu nógvar ymiskar bólkar pedagogurin/hjálparfólkið skal fyrihalda seg til í tí dagliga, og hvaðani krøvini koma. Innari ringurin vísir, hvaðani krøvini til pedagogin/hjálparfólkið í nærumhvørvinum koma. Uttari ringurin vísir, hvaðani krøvini frá fjarumhvørvinum koma. Størri frástøðan er frá teimum, sum seta krøvini, minni møguleikar hevur pedagogurin/hjálparfólkið fyri at ávirka krøvini í tí dagliga arbeiðinum. Tó so, týdningarmikið er at hava í huga, at ringarnir ikki eiga at skiljast sum markantir skilaveggir, og at økini viðhvørt yvirlappað.

Mynd 1: Nærumhvørvið og fjarumhvørvið hjá starvsfólkum á dagstovnaøkinum¹³

¹³ Almennar stovnar eru t.d. barnagarðar, skúlar, sernámsdepil, heilsufrøðiliga starvsstovan, v.m. Aðrir fakbólkar eru t.d. lærarar, læknar, psykologar, v.m.

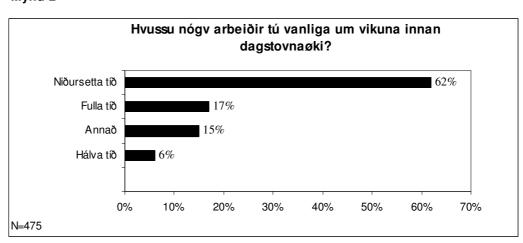
Pedagogiska starvið er fløkt og merkt av krøvum frá fleiri ymiskum pørtum, harav fleiri av krøvunum kunna tykjast mótstríðandi. Susanne I. Mørch (2007) sigur, at krøvini frá vælferðarsamfelagnum um "flow", "normalitet" og "stabilitet" kunna stríða ímóti krøvunum frá brúkaranum/barninum, sum hava ein annan tíðarhorisont. Í pedagogiska starvinum má ein tosa málið hjá 'brúkarabólkunum' og virka sum millumlið millum tey, samfelagið og myndugleikarnir.

Brúkarin skal kenna umsorgan samstundis, sum hann/hon skal mennast. Brúkarin skal læra at hava virðing fyri ymiskum lívsformum samstundis, ið hann/hon skal læra, hvat er rætt og skeivt¹⁴. Her kunnu starvsfólkini uppliva, at krøvini í dagstovnalógini um at læra brúkaran (barnið) tolsemi samtíðis, sum uppalingin skal byggja á tey kristnu virðini ósamsvarandi.

Í nærumhvørvinum skal pedagogurin samstarva, samskifta og samskipa arbeiðið við nógvar ymiskar bólkar, t.d. brúkarar, starvsfelagar, leiðslu, aðrar starvsbólkar og avvarðandi at brúkarum.

2.3.1 Arbeiðstíðir og karmar í arbeiðinum

Kanningin vísir, at einans 17% av starvsfólkunum innan dagstovnaøki arbeiða fulla tíð. Heili 62% av teimum spurdu arbeiða niðursetta tíð.

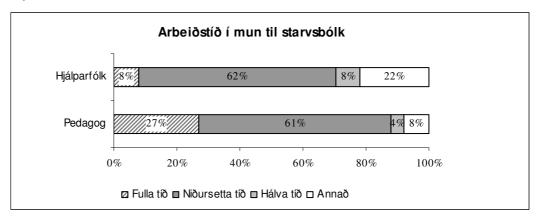
Mynd 2

¹⁴ Mørch, Susanne Idun (2007) : *Individ, institution og samfund - pædagogiske perspektiver*. Academica, Århus, s.150

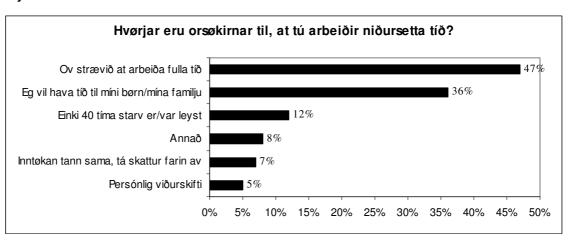
Tað eru lutvíst fleiri pedagogar enn hjálparfólk, sum arbeiða fulla tíð. Av pedagogunum arbeiða 27% fulla tíð, meðan einans 8% av hjálparfólkunum arbeiða fulla tíð.

Mynd 3

Ein av sentralu spurningunum, sum pedagogfelagið vildi hava greiði á í sambandi við hesa kanningina, var, *hví so nógv starvsfólk innan dagstovnaøki arbeiða niðursetta tíð*. Vit settu fylgjandi møguleikar upp, tí vit mettu, at hetta kundu vera orsøkir til, at starvsfólk arbeiða niðursetta tíð, sum mynd 4 vísir.

Mynd 4

Í kanningini siga 47%, at orsøkin til, at tey arbeiða niðursetta tíð, er, at tað er ov strævið at arbeiða fulla tíð. 36% siga, at tað er, tí tey ynskja at hava meira tíð til børn og familju. ¹⁵

Sannlíkt er, at arbeiðið á dagstovni er sera krevjandi. Har er nógvur larmur og starvsfólkini skulu samstundis menna og ansa eftir børnunum. ¹⁶ Á aftasta blað í spurnakanningini høvdu starvsfólki høvi at gera egnu viðmerkingar. Nógvar av skrivligu viðmerkingunum vísa eisini, at ein høvuðsorsøk er, at arbeiðið er ov strævið. Her skrivar ein pedagogur:

'Har, sum eg arbeiði, arbeiðir ONGIN fulla tíð, tí tað er alt ov strævið!!... Eg skal eitast at hava ein fyrireikingartíma um vikuna, men hann brúki eg ongantíð, tí tá eg fari frá, verða arbeiðsuppgávurnar hjá hinum størri... Myndugleikarnir krevja, at vit gera testir, eygleiðingar o.s.fr. men ongir tímar fylgja við!!' (pedagogur, starvsaldur: yvir 5 ár).¹⁷

Áhugavert er, at kanningin vísir, at einans 12% av limunum kundu hugsa sær at arbeitt meira.

68% halda, at núverandi tíðin er nøktandi og 20 Nog kundu hugsa sær at arbeitt minni. Nógv bendir á, at orsøkin er, at limirnir halda arbeiðið á Nogstovnunum vera ov strævið til at arbeiða fulla tíð.

Talva 2

Kundi tú hugsað tær?	
Núverandi tíðin er nøktandi	68%
At fari niður í tíð	20%
At arbeitt meira	12%
N=439	

¹⁵ Limirnir kundu seta meira enn ein kross við spurningin, um hví tey arbeiddu niðursetta tíð, og tí verður samlaða talið ikki 100%.

¹⁶ Sambært kanning frá 2005 (Nationale Arbejdsmljøkohorte) halda 80% av pedagogum á dagstovnum tað er ov nógvur larmur í minsta lagið ein fjórðapart av arbeiðsdegnum. Av øllum fakbólkum, sum vóru í kanningini, vóru pedagogar teir, sum kendu seg mest útsettan fyri larmi. Við í kanningini vóru millum annað arbeiðarar innan maskin, betong og byggivinnuna. Ein onnur kanning hjá BUPL í 1998 vísti, at bakgrundslarmurin á vøggustovum og barnagarðum lá millum 79.9 db og 81,6 db. Sambært arbeiðseftirlitinum kann mann fáa hoyriskaðar, um bakgrundslarmurin er yvir 80db í fleiri ár. Kelda: Børn & Unge nr. 01 / 2008;

http://www.bupl.dk/internet/boernogunge.nsf/0/E34458B289F30825C12573CA0038338A!OpenDocument

ent 17 Fyri at verja anonymitetin hjá svargevarunum, hava vit valt einans at upplýsa starvsheiti og um tey hava arbeitt undir ella yvir 5 ár á dagstovnaøkinum.

Tað kunna tó eisini vera onnur viðurskifti, sum gera seg galdandi. Eitt nú siga einans umleið helvtin (52%) av starvsfólkunum, at fyrireiking til arbeiði á stovninum er lagt inn í arbeiðstíðina. Í viðmerkingini omanfyri sigur pedagogurin, at hóast fyri-

reikingartími er settur av, er ikki vist at hann verður brúktur.

Í talvu 4 síggja vit, at tað í størri mun eru pedagogar (58%), sum fáa fyrireikingartímar lagdar inn í arbeiðstíðina enn hjálparfólk (42%).

Talva 3

Er fyrireiking til arbeiði hjá tær á stovninum løgd inn í arbeiðstíðina?

Ja 52%

Nei 48%

Talva 4

N=430

Er fyrireiking til arbeiði hjá tær á stovninum løgd inn í arbeiðstíðina?				
	Ja	Nei		
Pedagog	58%	47%		
Hjálparfólk	42%	53%		
N=421				

Talva 5 vísir, at einans 37% av starvsfólkunum á dagstovnum í Føroyum fyrireika seg til arbeiðið á stovninum í arbeiðstíðini. Merkisvert er, at heili 40% starvsfólkunum fyrireika seg til arbeiðið á dagstovnunum uttanfyri arbeiðstíðina. 11% av teimum spurdu siga seg onga tíð brúka til fyrireiking.

Talva 5

Nær á degnum fyrireikar tú teg?							
	Áðrenn eg fari til arbeiðis	Fyrrapartar meðan eg eri til arbeiðis	Seinnapartar meðan eg eri til arbeiðis	Aftaná arbeiðstíð	Brúki onga tíð til fyrireiking	Annað	
N=438	14%	31%	6%	26%	12%	11%	

Ein av hvørjum 10 starvsfólkum á dagsstovnum siga seg ongan steðg fáa í arbeiðinum. 71% siga seg hava 1 pausu í meðal um dagin. 16% siga seg hava pausur tvær ferðir og 4% siga seg hava pausu 3 ferðir ella meira. Tá einans 17% av starvsfólkunum á dagstovnunum arbeiða fulla tíð, er tað helst ein partur av teimum, talan er um.

Á einum arbeiðsplássi har tað er nógvur larmur og nógv børn, kann hugsast, at tað er gott at vera fyri seg sjálvan í pausuni. Okkara kanning vísir, at einans 55% siga seg hava møguleika at vera fyri seg sjálvan í arbeiðinum meðan 45% av

Talva 6

Hvussu ofta hevur tú pausu í meðal um dagin, tá tú ert til arbeiðis á stovninum?				
Onga pausu	9%			
Eina ferð	71%			
Tvær ferðir	16%			
Tríggjar ferðir ella meira	4%			
N=462				
Hvussu nógvar minuttir í meðal um dagin hevur tú pausu, tá tú ert til arbeiðis á stovninum?				
0-17 min	19%			
18-35 min	61%			
36-53min	17%			
54-75min	3%			
N=460				
Hevur tú møguleika fyri at vera fyri teg sjálva/n, meðan tú hevur pausu? ¹⁸				
Ja	55%			
Nei	45%			
N=467				

starvsfólkum á dagsstovnum ikki hava hendan møguleikan.

Sum talva 7 vísir, so eru starvsfólk á dagstovnum sum heild nøgd við fysisku karmarnar og amboðini í teimum tørva í arbeiðinum.

Talva 7

	Í stóran	Í ávísan	Í minni	Als ikki	Veit ikki
	mun	mun	mun		
Teir fysisku karmarnir er nøktandi	20%	44%	21%	15%	0%
Tey amboð, tær tørvar í arbeiðinum eru nøktandi	16%	52%	20%	11%	1%
N=478					

Tað er tó áhugavert at nærum 1/3 av starvsfólkunum meta, at karmar og amboð í arbeiðinum einans í *minni mun* ella *als ikki* eru nøktandi. Hetta má sigast at vera rímuliga høgt.

¹⁸ Kunngerð um inrætting av føstum arbeiðsplássum' §48 Skrásetingar nr.:K-A001-1, 13.02.2002. Sambært hesi kunngerð kann arbeiðsstaðið ikki brúkast sum matstova.

Tað eru eisini onnur viðurskifti í gerandisdegnum enn tey omanfyri lýstu, ið hava týdning fyri trivnaðin á dagstovnum, bæði hjá børnunum og starvsfólkunum. Eitt nú brunatrygd, samstarv við foreldur og hvør hevur setanarmyndugleika fyri stovnin.

Sambært kanningini millum stovnsleiðararnar Nei N=75
eru nakrir stovnar, ið ikki lúka bruna- og trygdarkrøv sambært galdandi lóggávu, sum talva 8 vísir.

Talva 8

Lýkur stovnurin ásettu bruna- og trygdarkrøv smb. galdandi lóggávu?			
Ja	80%		
Nei	16%		
Veit ikki	4%		
N=74			

Talva 9

Hevur stovnurin eitt foreldraráð?			
Ja	81%		
Nei	19%		
N=75			

Eisini síggja vit á talvu 9, at 19% av stovnunum einki foreldraráð hava. Nakrir av stovnunum eru tó sjálvsognarstovnar, ið ikki

hava foreldraráð, men eitt stýri/eina nevnd

Talva 10

Almennir stovnar og foreldraráð				
Ja	88%			
Nei	12%			
N=68				

við foreldraumboðum í. Merkisvert er, at av teimum kommunalu stovnunum er talan um 12% av stovnunum, ið einki foreldraráð hava (talva 10).

Í mun til setanarmyndugleika sær býti millum stovnarnar út, sum víst í talvu 11. Hóast formelli setanarmyndugleikin hjá kommunalu stovnunum eru hjá kommunum, siga 59%

Talva 11

Setanarmyndugleika á dagstovnum			
Leiðarin	59%		
Kommunan	32%		
Stýrið/nevndin	9%		
N=75			

av leiðarunum seg hava setanarmyndugleikan. Hetta kemst helst av, at kommunurnar í stóran mun fylgja innstillingunum hjá leiðarunum, tá nýggj starvsfólk skulu setast.

Onkur leiðari vísir á, at kommunan ikki altíð fylgir innstilling frá leiðara, og í onkrum førum er ein setanarnevnd við umboðum frá stovni og kommunustýrinum, sum hevur endaliga setanarmyndugleika fyri stovnin. Hinvegin er setanarmyndugleikin hjá sjálvsognarstovnunum hjá stýrinum/nevndini. Onkrir leiðarar á sjálvsognarstovnum vísa á, at tey hava setanarmyndugleika, tá talan er um hjálparfólk, men at stýrið/nevndin hevur hann, tá tað snýr seg um setan av leiðara ella pedagogum.

2.4 Fjarumhvørvið hjá pedagogunum

Í fjarumhvørvinum eru viðurskifti, sum ávirka trivnaðin og pedagogiska starvið, men sum pedagogar og hjálparfólk hava lítlan møguleika at ávirka. Her verður hugsað um samfelagsgongdina, politisku myndugleikarnar og viðurskifti við aðrar fakbólkar, fjølmiðlar og almennar stovnar.

Politiskar avgerðir ávirka og seta krøv til pedagogiska arbeiðið og ofta fylgja viðurkenning, løn og karrierumøguleikar ikki við krøvunum. Eins og við flestu humanistiskum arbeiðsøkjum, so møta pedagogar og hjálparfólk stórum mótsetningum, sum kunna vera ein spennandi avbjóðing ella ein streingjandi partur av arbeiðinum.¹⁹

Viðurskiftini við fjarumhvørvið hava eisini nógv við virðing og viðurkenning at gera. Í spurnablaðnum verður spurt um, í hvønn mun pedagogar og hjálparfólk halda, at almenningurin og politiski myndugleikin hava virðing fyri pedagogiska starvinum.

Talva 12: Hvussu heldur tú, at arbeiðið tú gert sum heild, verður virðismett av....?

	Í stóran mun	Í ávísan mun	Í minni mun	Als ikki	Veit ikki
Foreldrum	38%	49%	8%	2%	3%
Nærmastu leiðslu	49%	40%	8%	1%	2%
Ovastu leiðslu	27%	40%	17%	4%	12%
Politisku myndugleikunum	3%	14%	36%	25%	22%
Almenninginum	5%	30%	39%	9%	17%

Talvan 12 vísir, at starvsfólk á dagstovnum sum heild halda, at teirra arbeiði verður virðismett í nærumhvørvinum, men at tey ikki merkja hesa somu virðing frá fjarumhvørvinum. Heili 61% av teimum spurdu halda, at arbeiðið sum heild einans *í*

pædagogiske perspektiver. Academica, Århus, s.155

¹⁹ Um vit velja at brúka lýsingina hjá Jürgen Habermas, sí t.d. Habermas (1984), so kunna vit siga, at pedagogiska arbeiði er mitt ímillum lívsverðina hjá brúkaranum og krøvini frá systemverðini. Sambart Susanne Mørk, hevur brúkarin ofta tørv á størri pedagogiskari umsorgan, enn samfelagið kann og vil gjalda fyri. Tá kann pedagogurin/hjálparfólki forsvara seg við at minka arbeiðið til eitt instrumentalt lønarbeiði. Her er vandin, at viðurskiftini við brúkaran verða minkaði niður í eina ópersónliga stødd, har systemverðin kolonialiserar lívsverðina. Í Mørch, Susanne Idun (2007): *Individ, institution og samfund*

minni mun ella *als ikki* verður virðismett av politisku myndugleikunum. Nærum helvtin (48%) av starvsfólkunum á dagstovnum halda, at arbeiðið sum heild einans í *minni mun*, ella *als ikki*, verður virðismett av almenninginum.

Eitt heitt kjakevni millum tey, sum arbeiða innan pedagogiska yrki, er allýsing av pedagogiska starvinum, millum annað fyri at dýpa (nærri) í hvønn mun pedagogiska arbeiði umfatar at "menna" børn í mun til "bara" at "ansa eftir" børnum. Aftanfyri her liggur ein fakligur, "professionellur" førleiki, ella ein vitan, sum granskarar meta verður hildin niðri. Ein greiðari yrkislýsing av førleikum hjá teimum faklærdu kann seta greiðari mørk millum førleikarnar hjá ymsu yrkisbólkunum. Við at lýsa hendan førleikan nærri, kann samfelagið fáa lættari atgongd til og nýtslu av hesi vitan (Henriksen, 2008 s. 8-11; Pedagogblaðið nr. 1, 2009, s. 26-27), og kemur samfelagið sostatt at virðismeta hendan yrkisførleikan meira.

Okkara kanning er ein greið staðfesting av, at limirnir í pedagogfelagnum eru ónøgdir við lønina í mun til arbeiðsmongd og ábyrgd. Einans 10% av limunum halda, at ábyrgd og arbeiðsmongd eru hóskandi í mun til lønina.

Talva 13 vísir eisini, at ónøgdsemi er størri millum pedagogarnar enn hjálparfólkini. Heili 75% av pedagogum halda, at tey hava alt ov nógva ábyrgd í mun til lønina og 73% av pedagogunum halda, at tey hava alt ov nógv arbeiði at gera í mun til lønina. Fyri hjálparfólkini eru tað ávikavist 55% og 54%, ið halda, at tað er ov nógv ábyrgd og ov nógv arbeiði at gera í mun til lønina.

²⁰ Henriksen, C. (2008) Pædagogernes undertrykte viden. *Børn & unge – Forskning* (1), s. 8-11. Smith, T. (2009). Setið orð á hvat ein pedagogur er og ger. *Pedagogblaðið*, 1, s. 26-27.

Talva 13: Ábyrgd og arbeiðsmongd í mun til løn í arbeiðinum

	Alt ov nógv ábyrgd í mun til lønina	Eitt sindur og ov nógv ábyrgd í mun til lønina	Hóskandi ábyrgd í mun til lønina	Ov lítil ábyrgd í mun til lønina	Alt ov lítil ábyrgd í mun til lønina	Veit ikki
Pedagogur	75%	17%	5%	1%	1%	1%
Hjálparfólk N/A= 19	55%	25%	17%	0%	1%	2%
1,112 12						
	Alt ov nógv arbeiði í mun til lønina	Eitt sindur og ov nógv arbeiði í mun til lønina	Hóskandi arbeiði í mun til lønina	Eitt sindur ov lítið arbeiði í mun til lønina	Alt ov lítið arbeiði í mun til lønina	Veit ikki
Pedagogur	arbeiði í mun til	og ov nógv arbeiði í mun til	arbeiði í mun til	ov lítið arbeiði í mun til	arbeiði í mun til	,

Hugsast kann, at orsøkin til henda mun er, at pedagogar hava størri ábyrgd í arbeiðinum enn hjálparfólk. Kanningin vísir her, at pedagogar í størri mun enn hjálparfólk eru ónøgd við lønina, tey fáa fyri ábyrgd og arbeiðsmongd. Fleiri av skrivligu viðmerkingunum pedagoglærd hava skrivað á spurnablaðið vísa eisini á hetta. Her skrivar ein pedagogur soleiðis:

'Pedagogar fáa alt, alt ov lítla løn í mun til arbeiðsbyrðuna og ábyrgdina. Tað er alt ov lítil munur á lønini hjá hjálparfólkum og pedagogum, sum hava lært í 3 ½ ár !! ... Hjálparfólk eiga ikki at vera í Pedagogfelagnum, tí at Felagið megnar ikki at arbeiða fyri báðar partar á fullgóðan hátt. Tað er nokk eisini ein partur av manglandi virðing fyri fakinum, ØLL kunnu jú koma í okkara felag...' (pedagogur, starvsaldur:?).

Ein annar pedagogur skrivar soleiðis:

'Tað er vánaligt, at lønin sum nýútbúgvin pedagogur næstan er líka lág sum hjá einum hjálparfólki á hægsta ancienniteti. Hvør er tá meiningin við at brúka 4 ár (3 ½) av sínum lívi til útbúgving? Meira vitan og betri førleikar at arbeiða við at menna børn, men ongin løn at viga upp fyri førleikunum. Tað hongur ikki saman' (pedagogur, starvsaldur: undir 5 ár).

Somuleiðis vísir kanningin ónøgdsemi millum hjálparfólkini. Í skrivligu viðmerkingunum nýta tey eisini høvi at vísa á hetta. Eitt hjálparfólk skrivar soleiðis:

'Hjálparfólk eru altíð til arb. alt gott um tað © Pedagogar teir sita á fundi í arb.tíðini fleiri fer um vikuna, hvør er so til arb. hjálparfólk...' (hjálparfólk, starvsaldur: yvir 5 ár).

Eitt annað hjálparfólk skrivar líknandi:

'... Vit hjálparfólk eru altíð hjá børnunum. Pedagogar eru altíð á fundi og annað' (hjálparfólk, starvsaldur: undir 5 ár).

2.5 Samandráttur

Pedagogiska starvið á dagstovnum er broytt frá í stóran mun at snúgva seg um at ansa børnum til at menna børn til góðar samfelagsborgarar. Í dagliga arbeiðinum síggja vit, at pedagogar serliga, men eisini hjálparfólk, skulu fyrihalda seg til nógvar bólkar í nærumhvørvinum og í fjarumhvørvinum.

Innan dagstovnaøki í dag vísir okkara kanning, at einans 17% av limunum í Føroya Pedagogfelag arbeiða fulla tíð. Nærum helvtin siga orsøkina vera, at arbeiðið er ov strævið, og bara 10% kundu hugsa sær at arbeitt meira. Kanningin vísir, at 40% av pedagogunum hava ikki fyrireiking til arbeiðið lagt inn í arbeiðstíðina. Meira enn helmingurin av starvsfólkunum innan dagstovnaøki hava ikki møguleika fyri at vera fyri seg sjálvan í pausunum. Kanningin vísir eisini eina ávísa ónøgd við karmar og amboð í arbeiðinum.

Starvsfólk á dagstovnum kenna seg vird í nærumhvørvinum, men merkja ikki somu virðing frá fjarumhvørvinum. Hendan vantandi virðing frá fjarumhvørvinum sæst í stóran mun aftur í lønini. Okkara kanning vísir, at einans 10% av hjálparfólkum og pedagogum meta, at lønin er hóskandi í mun til ábyrgd og arbeiðsmongd. Ein greiður meiriluti av teimum spurdu meta ikki, at lønin samsvarar við ábyrgd og arbeiðsmongd.

3 Nøgdsemi sum heild og tað góða arbeiði

Sum víst á, so er trivnaðurin á einum arbeiðsplássi eitt úrslit av møtinum millum einstaklingin (í hesum føri tað einstaka starvsfólkið á dagstovnum) og arbeiðsumhvørvið (t.e. arbeiðspláss/øki, har starvsfólkini starvast). Í kanningum sum hesari er tí umráðandi at fáa eina ábending um, hvørji viðurskifti tey leggja dent á í arbeiðslívinum sum heild. Vit bóðu tey lýsa, hvat eyðkennir eitt gott starv. Starvsfólkini kundu velja ímillum átjan ymisk viðurskifti og skuldu raðfesta, hvørji fimm vóru mest týðandi. Úrslitið av hesum spurningi sæst niðanfyri. 21

Mynd 5

Vert er at leggja til merkis, at tveir triðingar (68%) raðfesta góða leiðslu millum tey mest týðandi viðurskiftini, tá tey skulu lýsa, hvat eitt gott arbeiði merkir fyri tey. At gera mun í arbeiðinum hevur eisini stóran týdning. Nógv ymisk viðurskifti hava sjálvsagt týdning fyri, hví ein so stórur partur av starvsfólkunum raðfesta góða leiðslu

²¹ Legg til merkis, at tey kundu velja fimm ymisk viðurskifti, og tí verður samlaða talið ikki 100%.

so høgt. Ikki er óhugsandi, at tær kreftir, sum eyðkenna samfelagið sum heild í dag, seta stór krøv til leiðslur. Áhugavert er eisini, at einans 3% av teimum spurdu raðfesta møguleikan fyri at koma í hægri starv høgt. Tað er sannlíkt, at tey, ið velja at arbeiða á dagstovnum, raðfesta samveruna við børnini og tað at kunna útinna pedagogiskt arbeiði í verki hægri enn eina karrieru í vanliga týdninginum.

Spyrja vit starvsfólkini, um samsvar er millum tað, ið eyðkennir eitt gott arbeiði og tað arbeiði, tey hava nú, sær myndin soleiðis út.

Talva 14

Heldur tú, at tað er samsvar millum arbeiðið, sum tú hevur nú og "tað góða arbeiði", sum tú hugsaði um í svarinum omanfyri?							
	Í stóran mun	Í ein ávísan mun	Í minni mun	Als ikki	Veit ikki	Sum	
Pedagogur	16%	63%	18%	3%	0%	100%	
Hjálparfólk	22%	61%	13%	3%	1%	100%	
N=473							

Talva 15

Ert tú sum heild nøgd/ur í tínum arbeiði?								
	Ja, í stóran mun	Ja, í ein ávísan mun	Nei, einans í minni mun	Als ikki	Veit ikki	Sum		
Pedagogur	33%	55%	10%	1%	1%	100%		
Hjálparfólk	38%	58%	3%	0%	1%	100%		
N=476								

Sum vit síggja, metir ein stórur meiriluti av starvsfólkunum, at samsvar *í stóran* ella *ávísan mun* er ímillum tað, ið eyðkennir eitt gott arbeiði og tað arbeiði, sum svargevarnir hava í løtuni. Her bendir kanning á, at starvsfólkini á dagstovnum í Føroyum sum heild trívast í sínum arbeiði, sum talva 15 vísir.

Spyrja vit teir báðar starvsbólkarnar um, hvønn týdning arbeiðið hevur, síggja vit, at

tað hevur stóran týdning.

Talva 16

Kanningin vísur eisini, at pedagogar og hjálparfólk eru stolt av teirra arbeiði. Kortini siga nærum helmingurin av pedagogunum, at tey ikki kundu hugsað sær at verðið á arbeiðsplássinum restina av arbeiðslívinum. Hetta er galdandi fyri 1/3

14144 10							
Hevur arbeiðið stóran týdning fyri teg?							
	Ja, í stóran mun	Veit ikki	Sum				
Pedagogur	71%	28%	1%	0%	215		
Hjálparfólk	64%	34%	2%	0%	259		

Talva 17

Ert tú stolt/u					
	Ja, í Ja, í ein stóran ávísan mun mun		Nei, einans í minni mun	Veit ikki	Sum
Pedagogur	55%	38%	6%	1%	215
Hjálparfólk	51%	42%	4%	3%	261

av hjálparfólkunum (talva 18)

Hóast nógv starvsfólkunum siga trívast sum heild í sínum arbeiði, bendir kanningin

Talva 18

Kundi tú hugsað tær at verið á arbeiðsplássinum restina av arbeiðslívinum?						
Ja Nei Veit ikki N=						
Pedagog	18%	48%	34%	213		
Hjálparfólk	29%	29%	42%	255		

kortini á, at tað eru viðurskifti, tey eru ónøgd við. Hetta tí, at ávikavist 63% og 61% siga, at samsvarið millum góða arbeiði og núverandi starv er *í ávísan mun*, og somuleiðis siga meira enn helmingurin tað sama um nøgdsemi sum heild. Eitt annað gott mát fyri trivnað á arbeiðsplássum er, um starvsfólk umhugsa at søkja annað stary.

Merkisvert er, at heili 46% av starvsfólkunum hava av álvara umhugsað at søkt annað starv. Grundgevingarnar, sum starvsfólkini hava fyri hesum, síggja vit á myndini niðanfyri. ²²

Talva 19

Hevur tú av álvara umhugsað at søkt annað starv seinastu árini?

Ja 40%

Ja, men eingir møguleikar eru fyri øðrum starvi innan mítt øki 6%

48%

6%

Mynd 6

Nei

Veit ikki

N = 482

Myndin vísir heilt greitt, at ein stórur meiriluti av starvsfólkunum grundgeva við ov lágari løn. Eisini siga meira enn 2/3, at arbeiðið er ov strævið, og at tey hava hug at fáa nýggjar fakligar avbjóðingar.

²² Limirnir kundu seta meira enn ein kross við spurningin og tí verður samlaða talið ikki 100%.

3.1 Samandráttur

Ein stórur meiriluti av starvsfólkunum halda, at samsvar er ímillum tað, ið sermerkir eitt gott starv og starvið, tey hava nú. Kanningin bendir eisini á, at tey, sum starvast á dagstovnum í Føroyum, trívast í sínum arbeiði sum heild, men at tað tó eru viðurskifti, ið tey eru ónøgd við. Nærum helmingurin hevur av álvara umhugsað at søkt annað starv. Flestu av teimum, ið umhugsað at søkja annað starv grundgeva við, at lønin er ov lág og/ella at tey ynskja at royna nakað nýtt.

4 Krøv í arbeiðinum

4.1 Krøv og mátin evnini verða nýtt í arbeiðinum

Í hesum parti hyggja vit nærri at, hvussu limirnir í Føroya Pedagogfelag meta um krøvini í arbeiðinum. Tað er umráðandi at hava í huga, at tað er torført at máta krøv. Vit hava valt her at nýta leistin hjá Karasek og Theorell (1990), sum býta krøv upp í *kvantitativ, kognitiv* og *kenslulig* krøv. Vit hyggja eftir, um limirnir uppfata krøvini í arbeiðinum sum mótstríðandi. Týdningarmikið er at nevna, at høg krøv nýtist ikki at merkja høgt stress og mistrivnað, men kann eins væl merkja, at starvið er spennandi og avbjóðandi. Kanningar m.a hjá Karasek og Theorell (1990) vísa, at ávirkan og stuðul í arbeiðinum hava eins stóran týdning, tá tað snýr seg um trivnað á arbeiðsplássinum, hesum hyggja vit nærri at í 5. og 6. parti. Hesir tríggir faktorar – krøv, ávirkan og stuðul - eru saman við til at avgera trivnaðin á arbeiðsplássinum.

Nógv hevur verið tosað um, at krøvini til pedagogiska starvið eru økt seinnu árini (sí til dømis, Pedagogblaðið Nr. 1, 2010). Vælferðarsamfelagið hevur ment seg soleiðis, at dagstovnar í dag eru vorðnir ein meira týdningarmikil liður í sosialisatiónsgongdini hjá barninum. Myndugleikar seta størri krøv innan umsitingarliga arbeiðið (Mørk, 2007 og BUPL, 2002). Ein kanning av limunum hjá BUPL vísir eisini, at í refleksiva samfelagnum verða nýggj krøv sett til starvsfólk á dagstovnum frá teimum sokallaðu tilfeingissterku foreldrunum. Hetta eru foreldur, har bæði eru karrierufólk og tí hava minni tíð til foreldraleiklutin. Starvsfólk á stovnunum fáa í hesum føri meira ábyrgd av uppaling og menning av børnunum og familjum. Politisku myndugleikarnar ynskja eina optimala tænastu til borgararnar, men noyðast samstundis at tálma almennu útreiðslunum, hetta sæst ofta aftur í, at stovnar fáa álagt fleiri uppgávur, men at tíð (normeringar) og pengar ikki fylgja við.

Tað kom eisini fram á fundum við nevndina í pedagogfelagnum og fylgibólkin, at politisku myndugleikarnir áleggja dagstovnum at "innkludera" børn við serligum tørvi, uttan at nøktandi midlar fylgja við.

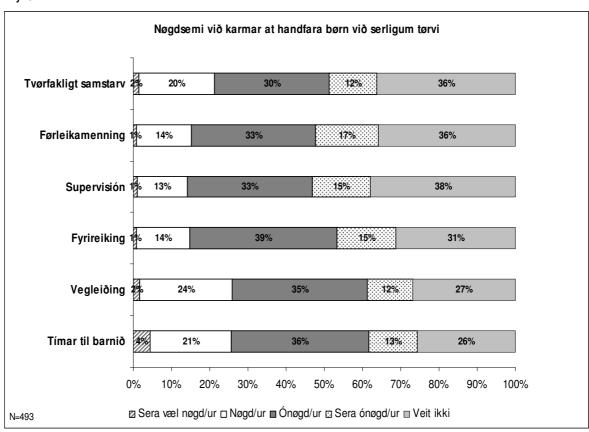
²³ BUPL= Forbundet for pædagoger og klubfolk.

²⁴ BUPL – medlemsundersøgelse, maj 2002.

Vit gjørdu av at seta spurningar hesum viðvíkjandi til starvsfólkini. Úrslitið av hesum partinum av kanningini síggja vit á myndunum 7 & 8. Mynd 7 vísir, at ein rættiliga stórur partur av starvsfólkum eru ónøgd við umstøðurnar at handfara børn við serligum tørvi, umframt at ein rættiliga stórur partur av starvsfólkunum ikki veit, um umstøðurnar eru nøktandi.

Mynd 7

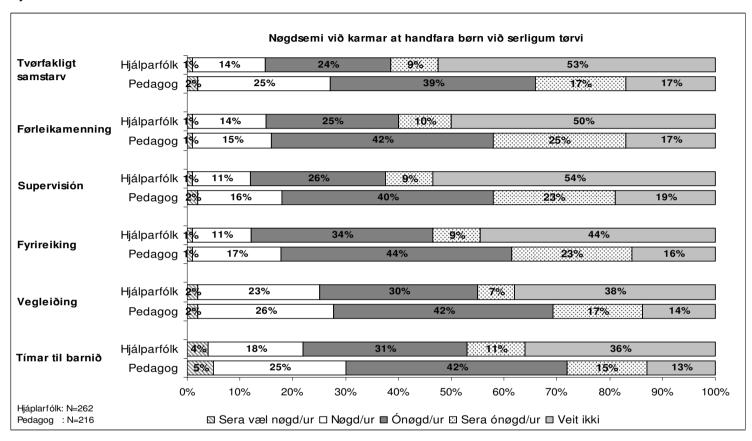

Greina vit úrslitini á mynd 7, síggja vit niðanfyri, at ónøgdsemi er størst millum pedagogar, og at hjálparfólkini í sera stóran mun ikki vita, um umstøðurnar at handfara børn við serligum tørvi eru nøktandi.

Hví so er, kunnu vit ikki staðfesta. Hinvegin er ikki óhugsandi, at pedagogarnir hava høvuðsábyrgd av børnum við serligum tørvi – júst tí, at tey eru fakkunnleikin - og tískil hava ein greiðari fatan av umstøðunum enn hjálparfólkini. Kortini er tað merkisvert, at so stórur partur av hjálparfólkunum siga seg ikki vita, um karmarnir eru nøktandi Hetta tí, at tey eru ein so stórur partur av starvsfólkunum á dagstovnum og eru tískil eisini nógv um hesi børn.

Mynd 8

Vit vita heldur ikki, í hvussu stóran mun hjálparfólkini verða tikin við og kunnaði um viðurskifti hjá børnum við serligum tørvi og tað arbeiði, hetta hevur við sær. Vit spurdu í kanningini, um limirnir halda krøvini í arbeiðinum eru økt seinnu árini.

Okkara kanningin vísir greitt, at limirnir í Føroya Pedagogfelag halda, at krøvini eru økt á øllum trimum frontunum, men serliga eru tað krøvini frá myndugleikunum, sum eru økt. Hetta síggja vit á talvu 20.

Talva 20

Heldur tú, at krøvini frá eru broytt seinnu árini?										
	Tey eru økt í stóran mun	Tey eru økt í ávísan mun	Óbroytt	Tey eru minkað í ávísan mun	Tey eru minkað í stóran mun	Veit ikki	N=			
Børnunum	19%	47%	20%	1%	0%	13%	477			
Foreldrunum	27%	44%	14%	2%	0%	13%	483			
Myndugleikunum	41%	39%	4%	0%	1%	15%	474			

Heili 80% meta, at krøvini frá myndugleikunum eru økt *í stóran* ella *ávísan mun*. 71% meta, at krøvini frá foreldrunum eru økt *í stóran* ella *ávísan mun*, meðan 66% meta, at krøvini frá børnunum eru økt *í stóran* ella *ávísan mun*.

4.2 Kvantitativ krøv

Kvantitativ krøv snúgva seg um, hvussu samsvarið er ímillum arbeiðsnøgd og tíðina, ið er tøk at útinna uppgávurnar í. Fyri at greina hetta hava vit spurt, um starvsfólkini eru nøgd við ta tíðina, sum er tøk til at røkja teirra starv. Úrslitið síggja vit á talvuni og myndini niðanfyri.

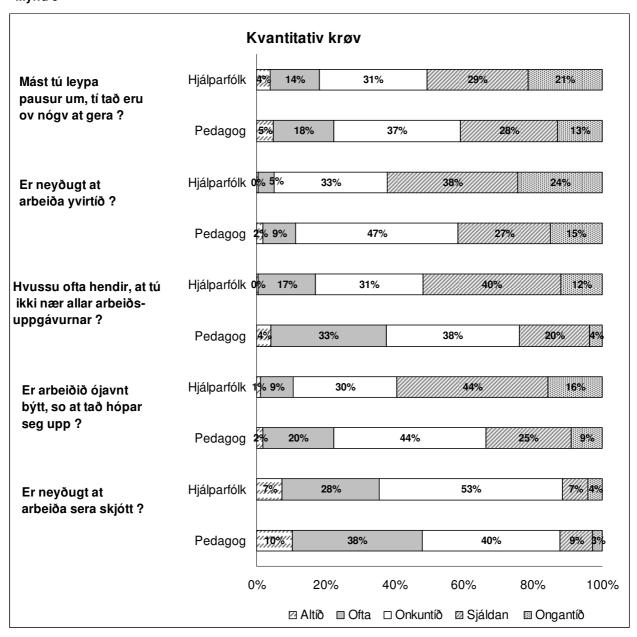
Talva 21: Kvantitativ krøv

Taiva 21. Kvaiititativ Kigv						
	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð/	N=
					Næstan	
					ongantíð	
Er neyðugt at arbeiða sera	8%	33%	47%	8%	4%	483
skjótt?						
Er arbeiði ójavnt býtt, so at tað	2%	14%	36%	35%	13%	475
hópar seg upp?						
Hvussu ofta hendir, at tú ikki	2%	24%	35%	31%	8%	483
nær allar arbeiðsuppgávurnar?						
Er neyðugt at arbeiða yvirtíð?	1%	7%	40%	32%	20%	482
Mást tú leypa pausur um, tí tað	4%	16%	34%	29%	17%	478
er ov nógva at gera?						

Okkara kanning vísir, at starvsfólk á dagstovnum í stóran mun muga arbeiða skjótt og ofta merkja, at tey ikki náa allar arbeiðsuppgávurnar. Hinvegin eru tey ikki so ofta noydd at arbeiða yvirtíð.

Mynd 9

Samanbering millum pedagogar og hjálparfólk vísir, at ávikavist 48% og 35% av pedagogum og hjálparfólkum á dagstovnum *altíð* ella *ofta* noyðast at arbeiða sera skjótt. Ávikavist 22% og 10% av pedagogum og hjálparfólkum siga, at arbeiðið *altíð* ella *ofta* er ójavnt býtt, so tað hópar seg upp.

Vit síggja, at pedagogar oftari enn hjálparfólk noyðast at arbeiða sera skjótt, og at pedagogar oftari enn hjálparfólk uppliva, at arbeiðið er ójavnt býtt, so at tað hópar seg upp. Ávikavist 37% og 17% av pedagogum og hjálparfólkum siga, at tað *altíð* ella *ofta*

hendir, at tey ikki náa allar arbeiðsuppgávurnar. Her er stórur munur á pedagogum og hjálparfólki, har pedagogar oftari enn hjálparfólk uppliva, at tey ikki náa allar arbeiðsuppgávurnar. Myndin vísir eisini, at ávikavist 11% og 5% av pedagogum og hjálparfólkum uppliva, at tey muga arbeiða yvirtíð. Ávikavist 23% og 18% av pedagogum og hjálparfólkum siga, at tey muga leypa pausur um, tí tað er ov nógv at gera. Arbeiðsuppgávur og ábyrgd kunna vera ymiskar millum pedagogar og hjálparfólk, og tí er áhugavert at hyggja eftir, um hetta sæst aftur í teirra meting av krøvum í arbeiðinum. Her vísir samanberingin heilt greitt, at pedagogar meta kvantitativu krøvini í arbeiðinum vera hægri enn hjálparfólkini gera.

Í samrøðum við nevndina fyri Føroya Pedagogfelag og við fylgibólkin gjørdu tey vart við, at myndugleikar hava lagt fleiri uppgávur á stovnarnar, uttan at normeringar hava fylgt við í nóg stóran mun. Tí varð mett, at vit skuldu spyrja starvsfólkini á dagstovnunum, hvat tey hildu um hetta.

Talva 22 Er talið á starvsfólkum í samsvar við normeringar? 72% 15% Nei 13% Veit ikki N=477100%

Í okkara kanning vísir tað seg, at 72% av starvsfólkum á dagstovnum halda, at talið av starvsfólkum er í samsvar við normeringarnar.

66% halda, at talið av børnum fyri hvørt starvsfólkið á arbeiðsplássinum er nøktandi í stóran ella ávísan mun. Meðan triðja hvørt starvsfólk heldur, at talið av børnum fyri hvørt

Í hvønn mun er talið av børnum fyri

Talva 23

hvørt starvsfólkið á arbeiðspl	ássinum
nøktandi?	
Í stóran mun	19%
Í ávísan mun	47%
Í minni mun	21%
Als ikki	10%
Veit ikki	3%
N=478	100%

starvsfólkið á arbeiðsplássinum einans *í minni mun* ella *als ikki* er nøktandi.

4.3 Kvalitativ krøv

Arbeiði við menniskjum setir ofta stór kognitiv og kenslulig krøv. Á einum dagstovni skalt tú arbeiða professionelt við fólki, sum kunna verða í sera ymiskum støðum og setur hetta sera ymisk krøv til starvsfólkini, sum arbeiða á dagstovnunum.

Tey skulu fyrihalda seg til fakligar og professionellar normar og kunna tí vera noydd at goyma sínar kenslur. Hinvegin kunna júst hesi kvalitativu krøvini gera, at arbeiðið verður innihaldsríkt og meiningsfult.

Talva 24: Kognitiv krøv

	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð/ Næstan ongantíð	N=
Er neyðugt at hava yvirlit yvir nógv ymiskt samstundis í arbeiðinum?	27%	39%	27%	5%	2%	481
Krevur arbeiði, at tú dugir væl at koma við hugskotum?	26%	48%	23%	3%	0%	481
Krevur arbeiði, at tú minnist nógv?	29%	46%	18%	5%	2%	481
Krevur arbeiði, at tú tekur torførar avgerðir?	8%	28%	45%	13%	6%	482

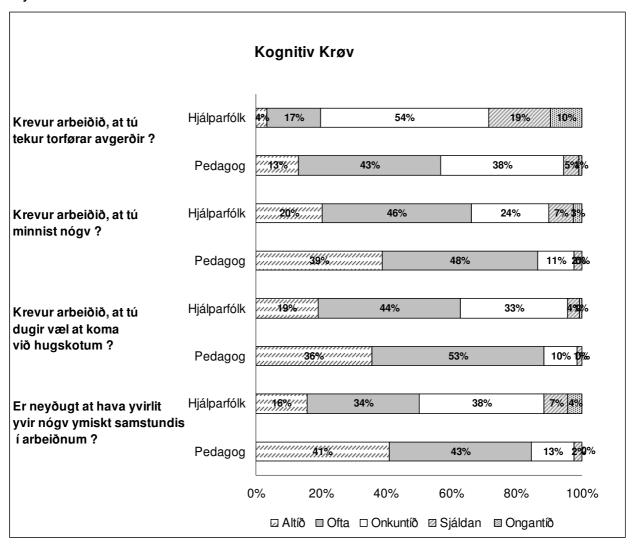
Talva 24 vísir, at 66% halda, at tað *ofta* ella *altíð* er neyðugt at hava yvirlit yvir nógv ymiskt samstundis í arbeiðinum. Somuleiðis síggja vit, at arbeiðið á dagstovnum krevur, at starvsfólkini duga væl at koma við hugskotum, at tey minnast nógv, og at tey javnan skulu taka torførar avgerðir.

Um vit samanbera pedagogar og hjálparfólk, síggja vit týðiliga á mynd 10, at pedagogarnir meta, at kognitivu krøvini í arbeiðinum eru størri enn hjálparfólkini . Ávikavist 84% og 50% av pedagogum og hjálparfólkum halda, at tað *altíð* ella *ofta* er neyðugt at hava yvirlit yvir nógv ymiskt samstundis í arbeiðinum. Kanningin vísir, at 89% og 63% av pedagogum og hjálparfólkum halda, at arbeiðið *altíð* ella *ofta* krevur, at tey duga væl at koma við hugskotum. Ávikavist 87% og 66% av pedagogum og hjálparfólkum halda, at arbeiðið *altíð* ella *ofta* krevur, at tey minnast nógv.

Munurin millum pedagogar og hjálparfólk sæst eisini týðiliga, tá talan er um at taka torførar avgerðir. Her vísir okkara kanning, at ávikavist 56% og 21% av pedagogum og hjálparfólkum halda, at arbeiðið *altíð* ella *ofta* krevur, at tey taka torførar avgerðir.

Mynd 10

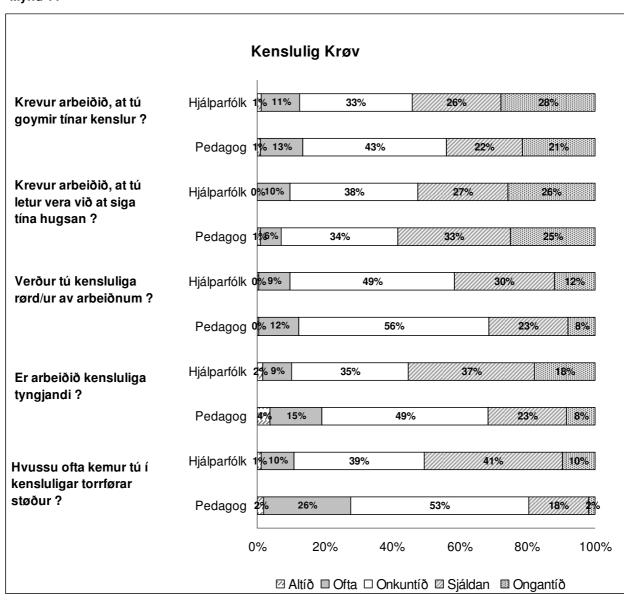
Talva 25: Kenslulig krøv

	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð/ Næstan ongantíð	N=
Hvussu ofta kemur tú í	2%	17%	45%	30%	6%	481
kensluliga torførar støður?						
Er arbeiði kensluliga tyngjandi?	3%	12%	41%	30%	14%	479
Verður tú kensluliga rørd av	1%	11%	52%	26%	10%	481
arbeiðinum?						
Krevur arbeiði, at tú letur vera	0%	8%	36%	30%	26%	477
við at siga tína hugsan?						
Krevur arbeiði, at tú goymir	1%	12%	38%	24%	25%	479
tínar kenslur?						

Vit síggja, at umleið ein fimtingur av starvsfólkunum á dagstovnum halda seg *altíð* ella *ofta* koma í kensluliga torførar støður. 15 % meta arbeiðið *altíð* ella *ofta* vera kensluliga tyngjandi, 12% meta, at tey verða *altíð* ella *ofta* kensluliga rørd av arbeiðinum, 8% meta, at tey *altíð* ella *ofta* lata vera við at siga sína hugsan, og 13% meta, at arbeiðið *altíð* ella *ofta* krevur, at tey goyma teirra kenslur.

Mynd 11

Hyggja vit eftir muninum millum pedagogar og hjálparfólk, síggja vit aftur týðiliga, at pedagogarnir meta kensluligu krøvini í arbeiðinum vera hægri enn hjálparfólkini meta tey.

Serliga stórur munur er millum pedagogar og hjálparfólk, tá talan er um at koma í kensluliga torførar støður, og um arbeiðið er kensluliga tyngjandi. Tá talan er um at koma í kensluligar torførar støður, so hendir hetta oftari fyri pedagogar enn hjálparfólk. Kanningin vísir, at ávikavist 28% og 11% av pedagogum og hjálparfólkum siga seg *altíð* ella *ofta* koma í kensluliga torførar støður. Pedagogar kenna arbeiðið oftari meira kensluliga tyngjandi enn hjálparfólk. Her er munurin ávikavist 19% og 11% av pedagogum og hjálparfólkum, sum kenna arbeiðið kensluliga tyngjandi. Munurin er ikki so stórur, tá talan er, um tey gerast rørd av arbeiðinum, um tey muga goyma teirra kenslur, og um tey muga lata vera við at siga sína hugsan.

Kanningin vísir, at ávikavist 12% og 9% av pedagogum og hjálparfólkum siga seg *altíð* ella *ofta* verða rørd av arbeiðinum. Ávikavist 14% og 12% av pedagogum og hjálparfólkum halda, at arbeiðið krevur, at tey *altíð* ella *ofta* muga goyma teirra kenslur.

Tá talan er um at lata vera við at siga sína hugsan, vendir myndin. Her eru tað hjálparfólk, sum oftari lata vera við at siga sína hugsan. Tølini vísa, at ávikavist 7% og 10% av pedagogum og hjálparfólkum siga seg *altíð* ella *ofta* muga lata vera við at siga teirra hugsan.

Tað sigur kanska ikki so nógv í sjálvum sær, hvussu høgt starvsfólkini á dagstovnum meta krøvini í arbeiðinum. Her eiga vit at meta tað saman við tí stuðli, sum starvsfólkini hava "atgongd" til á teimum einstøku arbeiðsplássunum. Útbúgving, supervisión og faklig "sparring" eru avgerandi faktorar, ið kunna linna um og hjálpa starvsfólkunum at handfara hesi viðurskifti. Atgongd til førleikamenning og víðari útbúgving eru heilt grundleggjandi. Harumframt gevur supervisión starvsfólkum høvi at skifta orð um arbeiðið við fólk uttanífrá, og faklig sparring við nærmasta leiðara og starvsfelagar gevur teimum høvi at tosa um arbeiðsviðurskifti í gerandisdegnum. Hvussu starvsfólk á dagstovnum meta hesi viðurskifti, kanna vit gjøllari í partinum um stuðul niðanfyri.

4.4 Samandráttur

Starvsfólk á dagstovnum meta, at krøvini frá børnunum, foreldrunum og myndugleikunum til arbeiðið eru økt seinnu árini. Kanningin vísir somuleiðis, at pedagogar sum heild uppliva størri kvantitativ, kognitiv og kenslulig krøv í arbeiðinum enn hjálparfólk. Hetta samsvarar eisini væl við úrslit í øðrum kanningum, eitt nú kanningum, sum AMI (arbeiðsmiljøinstituttet) stendur aftanfyri. ²⁵ Vit kunna ikki í hesi kanning siga nakað um, hví so er. Vit kunna heldur ikki siga nakað um, hvussu arbeiðsumhvørvið er hjá júst hesum báðum starvsbólkum. Vit kunna bara staðfesta, at tey hava ymsa fatan av krøvunum, ið vera sett til arbeiðið. Tað kunna vera fleiri orsøkir til hetta. Ein orsøk kann vera, at hjálparfólk hava eitt sindur øðrvísi arbeiði og minni ábyrgd, enn pedagogarnir hava í arbeiðinum.

Tað kann eisini vera, at pedagogar og hjálparfólk hava ymsar fatanir av, hvat eitt gott arbeiðsumhvørvi er, har pedagogar møguliga eru meira kritiskir og vænta størri ávirkan enn hjálparfólk. Hugsast kann eisini, at útskiftingin á dagstovnunum er størri millum hjálparfólk enn pedagogar, og at hjálparfólkini tískil ikki merkja stress og samstarvstrupulleikar eins nógv og pedagogarnir gera.

²⁵Kamp, Mikkel: "Psykisk arbejdsmiljø; ...end at være pædagog". Í *Børn &Unge, Nr.* 43, 2005. Sí eisini: http://www.bupl.dk/internet/boernogunge.nsf/0/C8659A5F8F52CCB1C12570D60042D892!OpenDocument

5 Ávirkan í arbeiðinum

5.1 Sjálvræði

Í hesum parti fara vit at kanna, í hvønn mun starvsfólkini á dagstovnum hava *ávirkan* í arbeiðinum, t.v.s. í hvønn mun tey hava møguleika at stýra viðurskifti millum seg sjálvan og sínar arbeiðsuppgávur. Vit hugsað her bæði um *ávirkan* í arbeiðinum, har vit hyggja at sjálvræði yvir egnum arbeiði, og *ávirkan* á hvussu arbeiðið verður skipað har vit hyggja eftir, í hvønn mun starvsfólk hava samábyrgd og eru við, tá avgerðir verða tiknar á stovuni ella á arbeiðsplássinum sum heild. Ávirkan í arbeiðinum gevur starvsfólkunum "handlikraft" og kensluna av ábyrgd. Manglandi ávirkan kann føra til mátt- og hjálparloysi í arbeiðinum.

Talva 26: Ávirkan í arbeiðinum

	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð/ Næstan ongantíð	N=
Hevur tú stóra ávirkan á, hvørjar avgerðir verða tiknar um títt arbeiði?	18%	43%	29%	8%	2%	484
Hevur tú ávirkan á, hvat tú gert í tínum arbeiði?	40%	44%	13%	2%	1%	484
Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við?	15%	34%	21%	13%	17%	479
Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði?	14%	38%	25%	13%	10%	473

Trivnaðarkanningar vísa, at ávirkan á egnar arbeiðsuppgávur og tilrættalegging av arbeiðstíð og førleikamenning hava týdning fyri trivnað á einum arbeiðsplássi. Aðrar kanningar vísa á, at lítil *ávirkan* og manglandi førleikamenning hjá einum starvsfólki førir til mistrivnað, strongd og sjúkufráveru. Her kunna vit t.d. nevna ávirkan á val av arbeiðshættum og arbeiðstempo. Somu kanningar vísa, at stór ávirkan í arbeiðinum førir til hægri motivatión, betri góðsku og størri produktivitet í arbeiðinum.²⁶

Sum heild vísir kanningin, at limirnir í pedagogfelagnum meta seg hava stóra ávirkan í arbeiðinum. Heili 61% av limunum í pedagogfelagnum meta, at tey *altíð* ella *ofta* hava

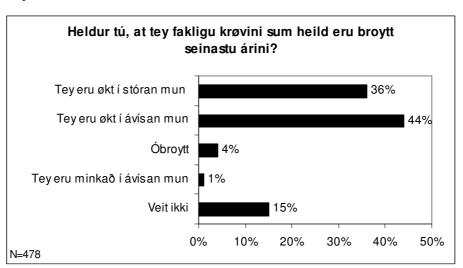
²⁶ Sí t.d. kanning sum Albertsen (2006) gjørdi fyri AMI; http://www.arbejdsmiljoviden.dk/stressogtrivsel/Motivation_i_arbejdet/Indflydelse.aspx

stóra ávirkan á, hvørjar avgerðir verða tiknar um teirra arbeiði. 84% meta seg hava *altíð* ella *ofta* ávirkan á, hvat tey gera í arbeiðinum. 49% hava *altíð* ella *ofta* ávirkan á, hvørjum tey arbeiða saman við, og 52% meta seg *altíð* ella *ofta* hava ávirkan á nøgdina av arbeiði. Um vit samanbera við kanningar í Danmark, kunna vit siga, at limirnir í pedagogfelagnum hava størri ávirkan í arbeiðinum enn løntakarar í meðal hava í Danmark.²⁷

5.2 Førleikamenning

Gongdin í samfelagnum í dag fer uttan iva framhaldandi at seta stór og kanska eisini nýggj krøv til pedagogar og hjálparfólk. Okkara kanning vísir, at 80% av limunum í Pedagogfelagnum meta, at fakligu krøvini sum heild eru økt *í stóran* ella *ávísan mun* seinastu árini.

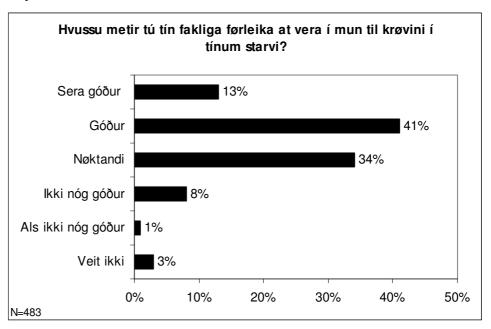
Mynd 12

Vit spurdu eisini, hvussu tey mettu teirra fakliga førleika vera í mun til krøvini í arbeiðinum. Her mettu 54%, at teirra fakligi førleiki var antin *sera góður* ella *góður* í mun til krøvini í arbeiðinum.

²⁷ Úrslit av kanningin síggjast á heimasíðuni hjá AMI sí leinkju :http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/Nationale%20Data/3DII.aspx

Mynd 13

Tað er tó áhugavert, at heili 34% meta teirra fakliga førleika einans vera nøktandi, og at 8% meta hann ikki vera nóg góðan. Um vit her samanbera pedagogar og hjálparfólk síggja vit, at munur er á, hvussu tey faklærdu og tey ófaklærdu meta teirra fakliga førleika vera í mun til krøvini í teirra starvi. 67% av pedagogunum meta, at teirra fakligi førleiki er *sera góður* ella *góður* í mun til krøvini í arbeiðinum, meðan 44% av hjálparfólkunum meta at teirra fakligi førleiki er *sera góður* ella *góður* í mun til krøvini í teirra starvi.

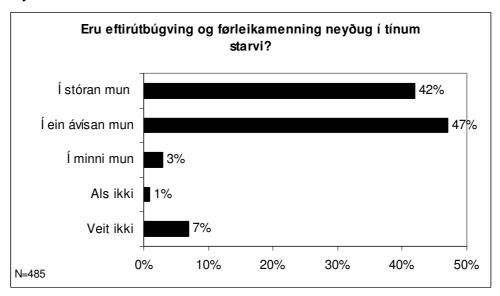
Talva 27: Fakligur førleiki í mun til krøv í arbeiðinum

	Sera góður	Góður	Nøktandi	Ikki nóg góður	Als ikki nóg góður	Veit ikki	N=
Pedagog	20%	47%	24%	7%	1%	1%	473
Hjálparfólk	8%	36%	42%	8%	1%	5%	473

Tað er áhugavert, at samstundis sum ein greiður meiriluti heldur, at teirra førleikar eru sera góðir og góðir í mun til krøvini í arbeiðinum, so vísir kanningin eisini, at heili 89% av limunum í pedagogfelagnum meta, at eftirútbúgving og førleikamenning eru neyðug í teirra starvi. Her eiga vit at hugsa um samfelagsgongdina sum heild.

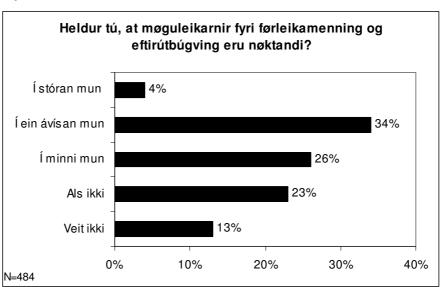

Mynd 14

Vit spurdu eisini limirnar í pedagogfelagnum, um tey hildu, at núverandi møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving vóru nøktandi. Her svarað heili 49%, at tey meta, at møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving einans *í minni mun* ella *als ikki* eru nøktandi. Hinvegin vísir kanningin eisini, at 38% halda, at møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving *í stóran* ella *ávísan mun* eru nøktandi.

Mynd 15

At starvsfólkini ikki halda, at møguleikarnir eru nøktandi kemur eisini til sjóndar í nøkrum av skrivligu viðmerkingunum. Eitt hjálparfólk sigur soleiðis:

'Tað er gott at arbeiða á dagstovnaøkinum, Hevði bara ynskt at eftir sum man er í pedagogfelagnum skuldi vit hjálparfólk, sloppi á meiri skeiðir so okkara førleiki bleiv betri so vit høvdu betri møguleikar fyri at komi inná pedagogskúla. Annars so eru tað ikki allir pedagogar sum er egnaðir at verða pedagogar, hví kann tað ikki eisini eftirhyggjast tá í 2/3 partú skulu verða á eini stovu' (hjálparfólk, starvsaldur: yvir 5 ár).

Talva 28: Møguleikar fyri eftirútbúgving og førleikamenning

	Í stóran mun	Í ein ávísan mun	Í minni mun	Als ikki	Veit ikki	N=
Pedagog	5%	31%	31%	30%	3%	214
Hjálparfólk	4%	35%	22%	18%	21%	250

Um vit her samanbera munin millum pedagogar og hjálparfólk, síggja vit, at tey eru rímiliga samd um, at førleikamenning og eftirútbúgving sum heild ikki er nøktandi. Merkisvert er, at heili 21% av hjálparfólkum ikki vita, um møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving eru nøktandi. Hví so er, kunnu vit ikki staðfesta í hesi kanning. Ikki er óhugsandi, at hjálparfólkunum mangla innlit í/eru ikki kunnaði um hesi viðurskifti í nóg stóran mun. Eisini er hugsandi, at hjálparfólk ikki eru leingi á arbeiðsplássinum og tískil heldur ikki vita um møguleikarnir fyri eftirútbúgving og førleikamenning eru nøktandi.

5.3 Samandráttur

Samanumtikið vísir okkara kanning at ein stórur meiriluti av starvsfólkum á dagstovnum meta seg altíð ella ofta hava ávirkan í dagliga arbeiðinum. Sum heild kunna vit siga, at starvsfólk á dagstovnum í Føroyum meta seg hava ávirkan í arbeiðinum, bæði tá talan er um vanliga gerandisdagin, og tá talan er um størri avgerðir á arbeiðsplássinum.

Starvsfólk á dagstovnum í Føroyum meta sum heild, at krøvini í arbeiðinum eru økt seinastu árini. Samstundis meta tey, at teirra fakligi førleiki er nøktandi. Nærum helvtin av pedagogum og hjálparfólkum meta tó, at møguleikarnir fyri eftirútbúgving og førleikamenning ikki eru nøktandi.

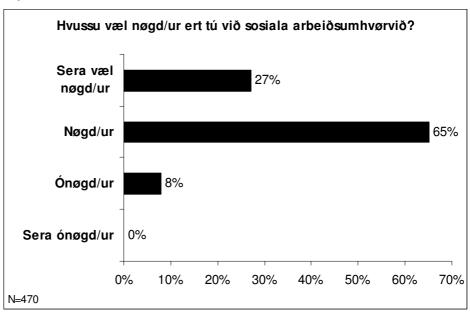

6 Stuðul

6.1 Arbeiðsumhvørvið sum heild

Í hesum partinum fara vit at greina og lýsa, hvussu starvsfólkini á dagstovnunum meta viðurskifti til starvsfelagar og leiðsluni vera á sínum arbeiðsplássi.

Mynd 16

Í mun til hvussu tey meta sosiala umhvørvið, so sýnast starvsfólkini sum heild at vera nøgd. Samanlagt siga 92% seg antin vera *sera væl nøgd* ella bara *nøgd* við sosiala umhvørvið. Sosiala umhvørvið á einum arbeiðsplássi kann sum heild vera gott, hóast nógvir trupulleikar eru í gerandisdegnum. Fyri at fáa eina nágreiniligari lýsing av viðurskiftunum millum starvsfelagar, leiðslu og fakliga umhvørvið, spurdu vit um eina røð av ymiskum viðurskiftum, sum hava týdning fyri trivnaðin á einum arbeiðsplássi.

Hvussu væl nøgd/ur ert tú við sosiala arbeiðsumhvørvið? Sera væl nøgd/ur 66% Nøgd/ur 63% Ónøgd/ur Sera ónøgd/ur 0% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 10% N = 460□ Pedagog ■ Hjálparfólk

Mynd 17

Greina vit úrslitini í mun til høvuðsbólkarnar – pedagogar og hjálparfólk – vísir kanningin, báðir starvsbólkarnir eru sera væl nøgdir við sosiala umhvørvið.

Vit spurdu eisini um onnur viðurskifti, sum hava týdning, tá vit skulu meta um, hvat eyðkennir eitt arbeiðsumhvørvi. Talva 29 vísir, hvussu starvsfólkini meta nógv av hesum viðurskiftum.

Talva 29: Nøgdsemi í mun til ymisk viðurskifti í sosiala umhvørvinum

	Í	Í	Í	Als	Veit	N=
	stóran	ávísan	minni	ikki	ikki	
	mun	mun	mun			
Fólk eru opin fyri uppskotum og						
nýggjum tiltøkum	35%	54%	9%	2%	0%	479
Fólk stuðla hvørjum øðrum og						
loysa trupulleikar í felag	27%	51%	19%	3%	0%	481
Hvør passar sítt	11%	38%	26%	22%	3%	465
Tað eru nógvar óloystar ósemjur	6%	20%	38%	30%	6%	472
Umhvørvið er fakliga kveikjandi og						
spennandi	25%	53%	16%	4%	2%	473
Gott kollegialt umhvørvi	40%	46%	11%	0%	3%	474
Góð viðurskifti millum leiðslu og						
starvsfólk	44%	41%	10%	4%	1%	478
Eitt gott og vinarligt umhvørvi	50%	43%	6%	1%	0%	480
Eitt streingjandi umhvørvi	8%	30%	30%	28%	4%	463
Er ringt lag?	1%	12%	32%	51%	4%	470
Umhvørvið er eyðkent av						
stagnatión	3%	18%	24%	41%	14%	446

Merkisvert er, at samanlagt 85% siga, at góð viðurskifti eru millum leiðslu og starvsfólk *í stóran* og *ávísan mun*, og at arbeiðsumhvørvið er eyðkent av einum góðum kollegialum umhvørvi – 86% samanlagt. Hyggja vit eftir ósemjum, bendir kanningin á, at tað eru ósemjur – tó ikki *í stóran mun* – men í *ein ávísan mun*, síðan 20% siga, at tað eru óloystar ósemjur *í ein ávísan mun*.

Í mun til fakliga umhvørvi, so meta 35%, at fólk eru opin fyri nýggjum hugskotum og einans 25%, at umhvørvið er fakliga kveikjandi *í stóran mun*. Eisini eiga vit at leggja til merkis, at 41% halda, at umhvørvið *als ikki* er eyðkent av stagnatión.

Heldur tú, at tað tey seinnu árini hava verið fleiri ella færri ósemjur á tínum arbeiðsplássið? Fleiri 16% Óbroytt Færri Tað hava ikki verið ósemjur av týdning 22% Veit ikki 25% 30% 0% 5% 10% 15% 20% N=480

Mynd 18

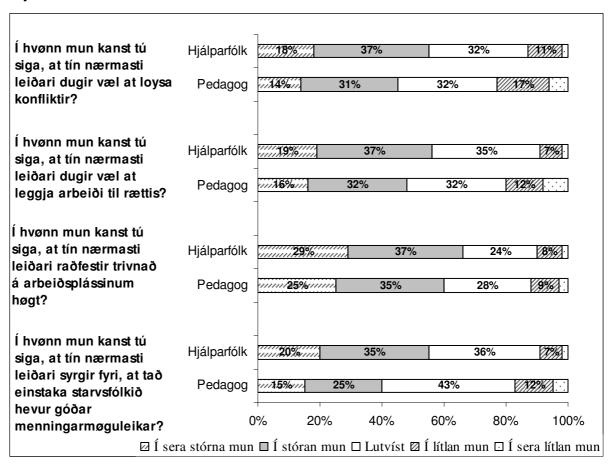
Tá vit spyrja, um tað hava verið fleiri ósemjur seinnu árini, vísir kanningin, at 16% meta, at so er. Hinvegin er áhugavert, at heili 22% siga seg ikki vita. Hetta kundi bent á, at nógv starvsfólk ikki eru leingi á arbeiðsplássinum og tí ikki hava 'føling við/innlit í', um tað eru nógvar ósemjur. Hugsast kann eisini, at tað ikki eru ósemjur av stórvegis týdningi. Eisini siga 28%, at tað hava ikki verið ósemjur av stórvegis týdningi á teirra arbeiðsplássi tey seinnu árini.

6.2 Leiðsluviðurskifti

Fyri at fáa eina nágreiniligari lýsing av viðurskiftunum millum leiðslu og starvsfólk, hava vit eisini spurt um ymisk viðurskifti millum leiðslu og starvsfólk, ið hava týdning fyri trivnaðin og menningina á einum arbeiðsplássi. Úrslitið av hesum partinum av kanningini síggja vit á mynd 19.

Mynd 19

Vit síggja, at hjálparfólkini í størri mun enn pedagogar eru nøgd við leiðsluna. Tað kunnu verða ymisk viðurskifti, ið gera, at so er. Eitt nú vísti kanningin millum stovnsleiðararnar, at summir eru leiðarar burturav, meðan summir høvdu tíð útí á stovunum eisini. Hetta hevur sjálvsagt ávirkan á, hvussu nógva tíð leiðarin hevur til leiðsluuppgávur og at leggja tað pedagogiska arbeiði til rættis. Harafturat kann eisini hugsast, at fólk við pedagogiskari útbúgving seta størri krøv til leiðslur og at tey oftani eisini kunnu verða 'møguligir konkurrentar' til leiðslupostar. Sum vit eisini sóu í mun

til krøv, er munur á teimum báðum starvsbólkunum, tá vit tosað um viðurskifti millum leiðslu og starvsfólk.

Kanna vit leiðsludygdina, sum í talvu 30, fáa vit ein áhugaverda mynd. Starvsfólkini siga seg fáa hjálp frá leiðara, og at viðkomandi lurtar eftir trupulleikum hjá starvsfólkunum javnan.

Talva 30: Stuðul og feedback frá leiðslu

	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð /næstan	N=
					ongantíð	
Hvussu ofta fært tú						
hjálp og stuðul frá tínum						
nærmasta leiðara?	24%	34%	29%	11%	2%	482
Hvussu ofta eru tínir						
nærmastu leiðarar til						
reiðar at lurta eftir tínum						
trupulleikum í						
arbeiðinum?	33%	34%	22%	8%	3%	481
Hvussu ofta tosar tú við						
tín nærmasta leiðara um,						
hvussu gott tú gert títt						
arbeiði?	3%	17%	31%	31%	18%	481
Hvussu ofta hevur tú						
fakliga sparring við tín						
nærmasta leiðara (t.d.						
vegleiðing/supervisión)?	1%	13%	29%	29%	28%	468

Hinvegin bendir kanningin á, at tey ikki serliga ofta fáa rós og sparring frá sínum leiðara í samband við arbeiðið.

At ávikavist 31% og 18% tosa *sjáldan* ella *ongantíð/næstan ongantíð* við sín nærmasta leiðara um, hvussu væl tey gera sítt arbeiði og 29% og 28% *sjáldan* ella *ongantíð/næstan* ongantíð hava fakliga sparring við viðkomandi, má metast at vera rímiliga høg tøl. Hetta vóru eisini viðurskifti í eyðkendi arbeiðsumhvørvið hjá sjúkrarøktarfrøðingum, sambært kanning av arbeiðsumhvørvinum hjá teimum.²⁸ Áhugavert er at hetta ikki er nakað sum kostar í pengum, men er týdningarmikið fyri trivnaðin.

Trivnaður/mistrivnaður á arbeiðsplássum er sjálvsagt neyvt tengdur at, hvussu sambandið millum tey fólk, sum starvast har, er. At vísa starvsfólkunum viðurkenning

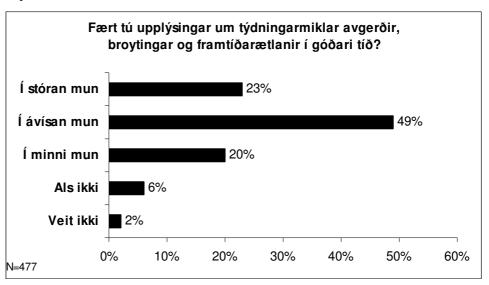
-

 $^{^{28}}$ Knudsen og Mýri (2006) *Sjúkrarøktafrøðingur í 2006 - ein trivnaðarkanning*. Arbeiðsrit 12 Granskingardepilin fyri Økismenning

og geva sær tíð at lurta eftir teimum hevur víst seg at vera nakrir av teimum mest avgerandi faktorunum fyri trivnaðin á einum arbeiðsplássi – at vísa starvsfólkunum, at tú sært og hoyrir tey og metir teirra arbeiði høgt.²⁹

Mynd 20

Hyggja vit eftir, hvørt starvsfólkini verða kunnaði um tað, sum er í vænti – nakað ið er av stórum týdningi fyri trivnað á arbeiðsplássum - síggja vit, at samantalt 72% siga, at tey *í stóran* og *ávísan mun* fáa kunning um týdningarmiklar avgerðar á arbeiðsplássinum.

Greidleiki (rolleklarhed) sipar til, um starvsfólkini hava eina greiða fatan av, hvørjar arbeiðsuppgávur tey hava, og hvør hevur ábyrgd av hvørjum á arbeiðsplássinum. Manglandi greidleiki kann ávirka trivnaðin og sosiala umhvørvi á arbeiðsplássinum tann negativa vegin.

Talva 31: Greidleiki -Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbeiðinum?

				Als	Veit	
	Í stóran mun	Í ávísan mun	Í minni mun	ikki	ikki	N=
Pedagog	75%	21%	4%	0%	0%	216
Hjálparfólk	52%	41%	6%	1%	0%	259

_

²⁹ Sí <u>www.ami.dk</u>

Okkara kanning vísir, at pedagogar og hjálparfólk hava greiða fatan av arbeiðsuppgávunum og ábyrgdarbýtinum á arbeiðsplássinum. Greidleiki tykist vera størri millum pedagogar enn hjálparfólk. Tað kemur fram í onkrum av skrivligu viðmerkingunum at kunning og greidleiki ikki altíð er nøktandi. Eitt av starvsfólkum sigur soleiðis í viðmerkingunum á aftastu síðu í spurnablaðnum:

'Á tí dagstovninum, sum eg arbeiði í, er alt ov vánaligt samskifti. Sum avloysari fái eg ongantíð nakað at vita, tá ið broytingar, fundir, osv. eru. Leiðarin ger stóran missmun, millum starvsfólk. Hon fær fólk at føla seg so óvirðilig, at tey umhugsa at fara frá...í staðin fyri at leiðarin lurtaði eftir øllum meiningum, og síðan tók støðu til hvat og hvussu' (hjálparfólk, starvsaldur: undir 5 ár).

6.3 Starvsfelagar

Sambært tølunum niðanfyri vísir tað seg, at starvsfólkini stuðla og hjálpa hvørjum øðrum í arbeiðinum, men faklig sparring og at "rósa hvør øðrum" ikki sýnist at vera nakað, sum verður gjørt ofta. Hugsast kann, at starvsfelagarnir í gerandisdegnum stuðla og hjálpa hvørjum øðrum við teimum praktisku uppgávunum úti á stovunum Talva 32 vísir at ávikavist 74% og 75% siga seg *ofta* ella *altíð* fáa hjálp og stuðul frá starvsfeløgunum og at tey eru til reiðar at lurta eftir trupulleikunum hjá hvørjum øðrum. Hinvegin vísir kanning, at faklig sparring og supervisión millum starvsfelagarnar ikki kemur ofta fyri. Ávikavist 42% og 27% siga, at tey *onkuntíð* ella *sjáldan* tosa við starvsfelagarnar um, hvussu gott tey sjálvi gera sítt arbeiði.

Talv 32: Stuðul og feedback frá starvsfelagum

	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldan	Ongantíð/ næstan ongantíð	N=
Hvussu ofta fært tú hjálp						
og stuðul frá starvsfeløgum?	28%	46%	23%	3%	0%	485
Hvussu ofta eru starvsfelagarnir til reiðar at lurta eftir tínum trupulleikum í arbeiðinum?	34%	41%	21%	4%	0%	483
Hvussu ofta tosar tú við	3470	7170	2170	470	070	403
starvsfelagarnar um,						
hvussu gott tú gert títt arbeiði?	2%	18%	42%	27%	11%	493
Hvussu ofta tosar tú við starvsfelagarnar um,						
hvussu gott tey gera teirra arbeiði?	4%	31%	44%	16%	5%	483
Hvussu ofta hevur tú						
fakliga sparring við						
starvsfelagarnar (t.d. vegleiðing/supervisión)?	1%	21%	35%	24%	19%	470

Trivnaðarkanningar vísa, at, millum annað góð supervisión, herðaklapp og greidleiki í arbeiðinum minka um strongd og betra sosiala umhvørvi á arbeiðsplássum

6.4 Samandráttur

Starvsfólkini tykjast sum heild at verða nøgd við sosiala umhvørvi á teirra arbeiðsplássið. Verða úrslitini lýst í mun til teir báðar starvsbólkarnar, vísa hjálparfólkini seg at vera betri nøgd enn pedagoglærd. Somuleiðis bendir kanningin á, at hjálparfólkini eru betri nøgd við leiðsluna enn pedagogar. Ein stórur partur av starvsfólkunum siga seg verða kunnaði um týdningarmiklar avgerðir, broytingar og framtíðarætlanir í góðari tíð. Sum heild vísir hesin parturin av kanningini, at stuðul í arbeiðinum frá leiðslu og starvsfelagum er góður, tá tað snýr seg um praktisku uppgávurnar og at lurta eftir trupulleikum í arbeiðinum. Hinvegin vísir kanningin, at sosialur stuðul frá leiðslu og starvsfelagum ikki er stórur, tá talan er um fakliga sparring og at rósa hvørjum øðrum. Hví so er, kundi verið áhugavert at kanna nærri.

7 Samanberingar við støðuna uttanlands

7.1 Grundarlag undir samanberingum

Tað hava ikki verið gjørdar so nógvar trivnaðarkanningar í Føroyum, og tí er náttúruligt at hyggja eftir, hvussu slíkar kanningar verða gjørdar aðrastaðni. Spurnakanningin millum limirnar í Føroya Pedagogfelag varð lagað eftir kanningum, sum danska arbeiðsmiljøinstituttet (AMI) javnan ger millum fakbólkar í donsku arbeiðsmegini. Hetta ger, at vit hava eitt gott grundarlag at samanbera trivnaðin millum fakbólkar í Føroyum og í Danmark.

Í hesum parti fara vit at samanbera úrslitini í hesi trivnaðarkanning við úrslit úr eini stórari spurnablaðskanning um psykiska arbeiðsumhvørvi, sum danska Arbejdsmiljøinstituttet (AMI) gjørdi av donsku arbeiðsmegini í 2004/05³⁰. Kanningin fevndi um 3517 løntakarar í donsku arbeiðsmegini millum 20-60 ár. Í hesi kanning verður trivnaður hjá m.a. pedagogum og hjálparfólki á dagstovnum í Danmark lýstur og samanborin við trivnaðin hjá øðrum fakbólkum í donsku arbeiðsmegini.

AMI hevur í nógv ár arbeitt við trivnaðarkanningum. Tey hava funnið fram til ein framferðarhátt, sum kann máta ymiskar dimensiónir, ið ávirka trivnaðin m.a. nøgdsemi, krøv í arbeiðinum, ávirkan í arbeiðinum, sosialan stuðul og leiðsludygd. Hugtakið "dimensiónsspurningur" merkir, at vit hava fleiri spurningar innan eitt evni. Fyrimunurin við at nýta hesar útrokningarnar er, at tú fært eitt úrslit, sum hevur størri trúvirði, tí tað er grundað á fleiri spurningar innan sama evni. Vit fara her at viðgera nøgdsemi í arbeiðinum, krøv í arbeiðinum og tilfeingi í arbeiðinum. Innan hesar dimensiónir fara vit at samanbera trivnaðin millum pedagogar og hjálparfólk í Føroyum og Danmark.

7.1.1 Nøgdsemi

Nøgdsemi kann mátast við at spyrja um nøgdsemi sum heild, ella við at spyrja um nøgdsemi við ávís viðurskifti á arbeiðsplássinum. Trivnaðarkanningar hjá AMI brúka

³⁰ Úrslit av kanningin síggjast á heimasíðuni hjá AMI sí leinkju: http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/Nationale%20Data/3DII.aspx

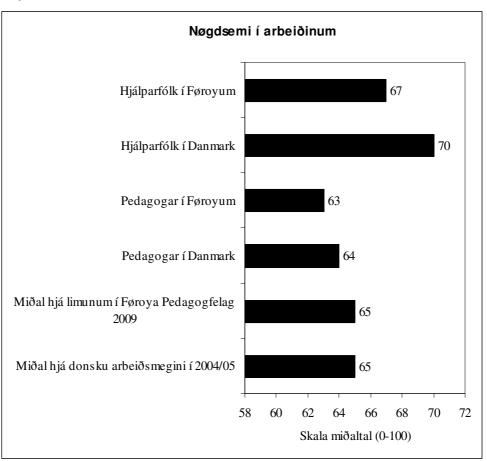

fýra spurningar, sum tey síðani leggja saman til at lýsa nøgdsemisdimensiónina. Her verður spurt um:

- Nøgdsemi við framtíðarvánir
- Nøgdsemi við arbeiðsumhvørvið sum heild
- Nøgdsemi við mátan, evnini verða nýtt
- Nøgdsemi við sosiala arbeiðsumhvørvi

Svarini til hesar spurningar fáa øll eitt virði millum 0 og 100. Mest positiva svarið fær virðið 100, meðan mest negativa svarið fær 0. Eitt samlað virði hjá teimum 493 limunum í Føroya Pedagogfelag, sum hava svarað spurningunum, verður síðani roknað út. Síðani verður eitt miðaltal roknað út fyri allar fýra spurningarnar, og hetta gevur so tað, sum vit kalla fyri *arbeiðsnøgdsemisvirði*.

Mynd 21

Okkara kanning vísir, at arbeiðsnøgdsemisvirðið hjá limunum í Føroya Pedagogfelag er 65. Hetta sigur í sær sjálvum ikki so nógv. Um vit samanbera við kanningina hjá AMI, síggja vit at limirnir í Føroya Pedagogfelag eru eins væl nøgdir og miðal løntakarin í Danmark í 2004/05.

Sum vænta kunna vit við nøgdsemisdimensiónsspurningunum staðfesta, at hjálparfólk eru betri nøgd í arbeiðinum enn pedagogar. Men tá vit samanbera við nøgdsemisvirði hjá hjálparfólkum og pedagogum í donsku kanningini, vísir úrslitið, at hjálparfólk í Føroyum eru ikki eins væl nøgd í arbeiðinum og hjálparfólk í Danmark, men munurin er ikki so stórur.

Danska kanningin vísir annars sama úrslit sum okkara nevniliga, at hjálparfólk sum heild eru betri nøgd í arbeiðinum enn pedagogar. Um vit hyggja nærri eftir virði fyri krøv og tilfeingi í arbeiðinum kunna vit fáa eina ábending um, hví so er. Okkara kanning staðfestir, at pedagogar á dagstovnum í Føroyum í 2009 eru nærum eins væl nøgdir við arbeiði, sum pedagogar á dagstovnum í Danmark (2004/05).

7.2 Krøv í arbeiðinum

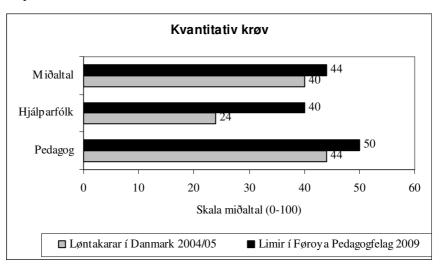
Vit hava býtt krøv í arbeiðinum upp í kvantitativ og kvalitativ krøv. Higartil hava kenslulig krøv og krøv um goymdar kenslur verið lýstar undir einum. Kensluligu krøvini kunna býtast upp í kenslulig krøv og krøv um goymdar kenslur. Við at gera hetta kann ein betri lýsing fáast av, júst hvørji kenslulig krøv tað eru, sum tyngja. Krøv í arbeiðinum kunnu sostatt býtast upp í fýra ymsar dimensiónir.

- Kvantitativ krøv
- Kognitiv krøv
- Kenslulig krøv
- Krøv um goymdar kenslur

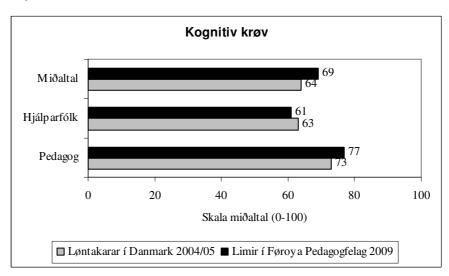
Hyggja vit eftir kvantitativum krøvum so síggja vit, at kvantitativu krøvini eru hægri millum limirnir í Føroya Pedagogfelag enn í miðal millum løntakarar í Danmark sambært kanningini frá 2004/05.

Mynd 22

Pedagogar og hjálparfólk á dagstovnum í Føroyum meta eisini kvantitativu krøvini í arbeiðinum at vera hægri enn pedagogar og hjálparfólk á dagstovnum í Danmark. Danska kanningin vísir eins og okkara kanning, at pedagogar uppliva kvantitativu krøvini í arbeiðinum hægri enn hjálparfólk. Áhugavert er tó, at tað er so stórur munur millum hjálparfólk á dagstovnum í Føroyum og í Danmark – her eru heili 16 stig á muni – í hesum skalametingunum verða 8 stig mett at vera sera stórur munur, so í hesum føri eru munurin rættiliga týðiligur. Hví so er kundi verið áhugavert at hugt nærri at.

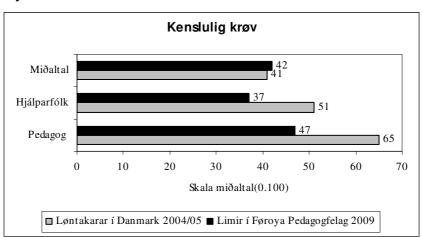
Mynd 23

Miðalvirði fyri kognitivu krøvini staðfestir enn einaferð, at pedagogar í Føroyum uppliva kognitivu krøvini hægri enn hjálparfólkini. Hetta sama vísir danska kanningin. Tá vit samanbera pedagogar á dagstovnum í Føroyum við pedagogar á dagstovnum í Danmark, síggja vit, at kognitivu krøvini verða mett at vera hægri millum pedagogar í Føroyum. Hinvegin vísir úrslitið, at kognitivu krøvini verða mett at vera hægri í arbeiðinum millum hjálparfólk á dagstovnum í Danmark enn hjálparfólk í Føroyum, tó at munurin ikki er stórur.

Mynd 24

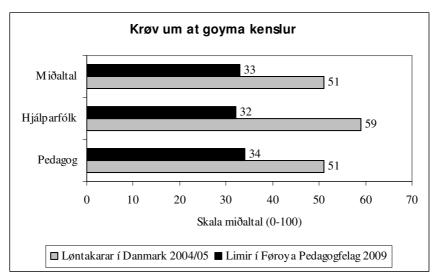

Tá talan er um kenslulig krøv síggja vit á mynd 24, at kensluligu krøvini millum limirnar í Pedagogfelagnum liggja á nøkulunda sama støði sum miðal hjá donsku løntakarunum í kanningini frá 2004/05. Danska kanningin vísti tó, at kensluligu krøvini hjá pedagogum og hjálparfólkum vóru væl hægri enn miðal hjá donsku løntakarunum. Her vísir okkara kanning, at kensluligu krøvini millum pedagogar og hjálparfólk eru væl lægri í arbeiðinum á dagstovnum í Føroyum enn í Danmark, men nøkulunda tað sama sum miðal hjá donsku løntakarunum.

Úrslitið verður enn meira markant øðrvísi, tá talan er um krøv um at goyma sínar kenslur. Her er ikki einans stórur munur á kensluligu krøvunum til pedagogar og hjálparfólk í Føroyum samanborið við pedagogar og hjálparfólk í Danmark. Men sum heild meta limirnir í Føroya Pedagogfelag kensluligu krøvini nógv lægri enn løntakarin í miðal metir í Danmark.

Um vit samanbera við kanningina millum sjúkrarøktarfrøðingar frá 2006, so vísti hon nevniliga, at kensluligu krøvini vóru hægri í Føroyum.³¹ Okkara grundgeving í kanningini millum sjúkrarøktarfrøðingar í 2006 var, at Føroyar vóru eitt lítið samfelag og at kensluligu krøvini og krøv um at goyma kenslur tískil náttúruliga blivu størri. Tó vísir kanningin millum limirnar í Pedagogfelagnum nakað heilt annað. Limirnir í Føroya Pedagogfelag meta kensluligu krøvini ikki at vera serliga tyngjandi í arbeiðinum.

7.3 Tilfeingið í arbeiðinum

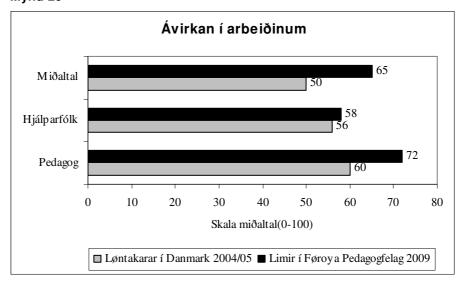
Hvussu høg krøvini eru í arbeiðinum sigur ikki beinleiðis nakað um trivnaðin. Tí er tað týdningarmikið at kanna, hvussu tilfeingið er at handfara hesi krøv. Eru krøvini høg og tilfeingið høgt, so nýtast høgu krøvini ikki at vera ein trupulleiki. Hinvegin um pedagogar og hjálparfólk merkja, at tilfeingið at handfara hesi krøv ikki eru nøktandi, so kunna krøvini virka tyngjandi og enntá heilsuskaðilig.

Tilfeingið hjá pedagogum og hjálparfólkum er m.a. ávirkan í arbeiðinum, sosialur stuðul frá leiðslu og starvsfelaganum og leiðsludygd.

 $^{^{31}}$ Knudsen og Mýri (2006) Sjúkrarøktafrøðingur í 2006 - ein trivnaðarkanning. Arbeiðsrit 12 Granskingardepilin fyri Økismenning

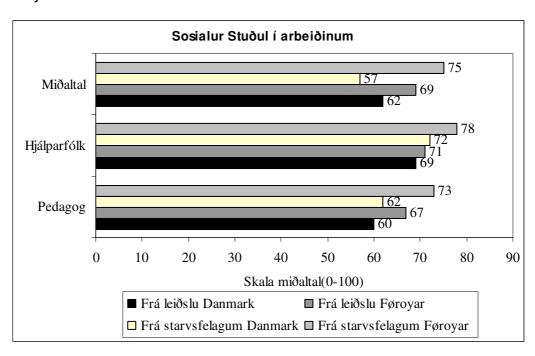
Mynd 26

Dimensiónsvirðið av ávirkan í arbeiðinum staðfestir, at pedagogar meta seg hava størri ávirkan í arbeiðinum enn hjálparfólk. Samanbering við donsku kanningina vísir, at pedagogar og hjálparfólk í Føroyum hava størri ávirkan í arbeiðinum. Talið er eisini væl størri enn miðal fyri donsku løntakararnar.

Vit síggja eisini somu mynd, tá talan er um stuðul í arbeiðinum.

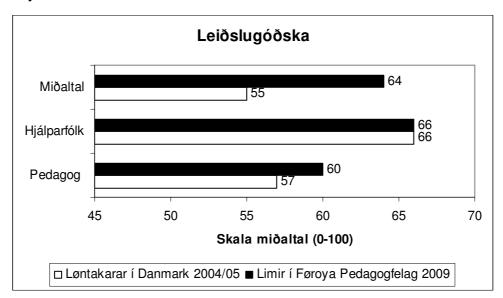
Mynd 27

Pedagogar í Føroyum meta seg fáa minni sosialan stuðul í arbeiðinum enn hjálparfólk. Pedagogar og hjálparfólk eru samd um, at hesin stuðulin kemur í størri mun frá starvsfelaganum enn frá leiðslu. Tá vit samanbera við donsku kanningina, síggja vit, at starvsfólk á dagstovnum í Føroyum fáa munandi størri stuðul í arbeiðinum enn starvsfólk á dagstovnum í Danmark. Hesin munur er serliga stórur, tá talan er um stuðul frá starvsfelagum.

Mynd 28

Okkara kanning vísir eins og danska kanningin, at hjálparfólk geva leiðsluni betri karakter enn pedagogarnir. Meðan hjálparfólk í Føroyum og Danmark eru samd um virðið fyri leiðslugóðsku, so síggja vit, at føroysku pedagogarnir geva síni leiðslu betri karakter enn pedagogarnir í Danmark geva síni leiðslu. Danska kanningin vísti, at pedagogar og serliga hjálparfólk vóru væl nøgd við sína leiðslu, og tølini liggja oman fyri miðaltalið fyri donsku løntakararnir. Hesar kanningar staðfesta, at hjálparfólk og pedagogar í Danmark og í uppaftur størri mun í Føroyum eru væl nøgd við sína leiðslu.

7.4 Samandráttur

Samanbering við tølini í danskari kanning er enn ein staðfesting av, at trivnaðurin sum heild er góður millum limirnar í Føroya Pedagogfelag. Nøgdsemið er sum heild gott. Merkisvert er, at kvantitativu krøvini eru so stór millum starvsfólkini á dagstovnum í Føroyum. Her vísti samanberingin at tað eru serliga hjálparfólkini í Føroyum sum uppfata tey kvantitativu krøvini at vera høg. Starvsfólkini á dagstovnum í Føroyum meta eisini kognitivu krøvini vera hægri enn starvsfólk á dagstovnum í Danmark. Hinvegin hóast arbeiðið kennist krevjandi, tá talan er um kvantitativ og kognitiv krøv, er arbeiðið ikki ov krevjandi, tá talan er um kenslulig krøv. Harafturat vísir kanningin, at limirnir í Føroya Pedagogfelag meta seg hava stóra ávirkan í arbeiðinum og fáa góðan stuðul frá starvsfelagum og leiðslu. Kanningin má eisini síggjast sum eitt herðaklapp til leiðsluna, sum í samanbering við støðuna í Danmark fær gott skotsmál frá hjálparfólkum og pedagogum.

Í síni viðmerking til donsku trivnaðarkanningina, sigur Mikkel Kamp, at "BUPL burde juble"³² av úrslitinum í donsku kanningini, samanborið við aðrar starvsbólkar í Danmark. Um vit samanbera tey úrslitini við hesa kanning, so kann Pedagogfelagið eisini fegnast um hetta úrslit. Nógv bendir á, at psykososiala umhvørvi hjá starvsfólkum á dagstovnum í Føroyum sum heild er gott. Hinvegin er umráðandi at hava í huga, at í hesi samanbering lýsa vit bert nøkur einstøk viðurskifti innan psykososiala øki. Í øðrum pørtum av hesi frágreiðing hava vit víst á, at ónøgd kemur til sjóndar, tá vit hyggja at øðrum viðurskiftum, eitt nú tá talan er um lønina.

³² Kamp, Mikkel: "Psykisk arbejdsmiljø; ...end at være pædagog". Í *Børn &Unge* Nr. 43 2005. http://www.bupl.dk/internet/boernogunge.nsf/0/C8659A5F8F52CCB1C12570D60042D892!OpenDocument

8 Niðurstøða

Í hesi kanning hava vit viðgjørt, hvussu starvsfólk á dagstovnum í Føroyum trívast í sínum arbeiði sum heild, og í hvønn mun starvsfólkini meta, at viðurskifti, sum hava týdning fyri trivnaðin í arbeiðinum, eru nøktandi? Viðgerðin av tilfarinum hevur verið býtt upp í tríggjar partar: krøv, ávirkan og stuðul. Trivnaðarkanningin hevur lýst, hvussu starvsfólkini á dagstovnunum kring landið meta hesi viðurskifti á teirra arbeiðsplássum.

Kanningin bendir á, at tey sum starvast á dagstovnum í Føroyum sum heild trívast í teirra arbeiði. Somuleiðis vísir kanningin, at ein stórur meiriluti heldur, at samsvar er ímillum tað, ið eyðkennir eitt gott starv og starvið, ið tey hava í løtuni.

Hinvegin so vísir kanningin eisini, at tað eru viðurskifti, ið starvsfólkini eru ónøgd við. Ein greiður meiriluti av teimum spurdu eru sera ónøgd við lønina í mun til arbeiðsnøgd og ábyrgd. Á sama hátt bendir kanningin á, at ein meiriluti kenna seg vird í nærumhvørvinum, men at hendan virðing minkar í fjarumhvørvinum, sum lutvíst eisini endurspeglast í lønini. Vit síggja eisini eina ávísa ónøgd við karmar og amboð í arbeiðinum.

Ein sentralur spurningur fyri Pedagogfelagið var at finna útav, hví so nógv starvsfólk á dagstovnum arbeiddu niðursetta tíð. Kanningin staðfestir, at ein sera lítil partur av starvsfólkunum arbeiða fulla tíð og høvuðsgrundgevingin fyri hesum er, at tað er ov strævið at arbeiða fulla tíð. Ein onnur grundgeving er, at tey fegin vilja hava tíð til síni børn og/ella familju. Ikki er óhugsandi at hesir faktorar hanga saman og at tey, ið starvast á dagstovnum eisini fegin vilja hava tíð til síni egnu.

Samsvarandi øðrum kanningum í útlandinum vísir kanningin, at pedagogar og hjálparfólk hava ymsar fatanir og at hjálparfólkini eru betri nøgd við arbeiðsumhvørvið enn pedagogar. Pedagogar merkja krøvini í arbeiðinum at vera hægri enn hjálparfólkini gera. Tað er sannlíkt, at hetta millum annað stendst av, at starvsbólkarnir hava ymsar uppgávur og ymsa ábyrgd, og tí kennast krøvini eisini ymisk. Tað er eisini sannlíkt, at pedagogar og hjálparfólk seta ymisk krøv til arbeiðsumhvørvið, har pedagogar eru meiri kritiskir og vænta størri ávirkan enn hjálparfólkini gera. Harumframt er útskiftingin á dagstovnunum størri millum hjálparfólk, og tí er sannlíkt,

at tey ikki merkja stress og møguligar samstarvstrupulleikar á sama hátt, sum pedagogar.

Kanningin staðfestir, eins og samsvarandi kanningar í útlandinum, at hjálparfólkini eru betri nøgd við leiðsluna enn pedagogar. Her er eisini hugsandi, at pedagogar seta størri krøv til leiðslur, og at tey samstundis eru møguligir konkurrentar til leiðslustørvini.

Í mun til stuðul í arbeiðinum kenna starvsfólkini seg ikki oftani at fáa rós og sparring frá starvsfelagum og leiðslu. Hinvegin so staðfestir kanningin, at limirnir í Føroya Pedagogfelag meta seg hava stóra ávirkan í arbeiðinum og fáa góðan stuðul frá starvsfelagum og leiðslu í aðrar mátar, hóast tey ikki ofta fáa herðaklapp og rós. Somuleiðis er tað merkisvert, at meira enn helmingurin av teimum spurdu, ið umhugsað at søkja annað starv siga orsøkina vera, at tey ikki trívast við leiðsluna.

Samanberingin við kanningina millum pedagogar og hjálparfólk í Danmark staðfestir, at starvsfólk á dagstovnum í Føroyum halda, at kvantitativu krøvini í arbeiðinum eru hægri enn starvsfólk á dagstovnum í Danmark halda. Í hesum sambandi er áhugavert, at tað júst er so stórur munur millum, hvussu hjálparfólk í Føroyum og Danmark mettu tey kvantitativu krøvini. Tí her sæst, at hóast pedagogar í Føroyum meta kvantitativu krøvini at vera hægri enn hjálparfólk í Føroyum, so meta hjálparfólk í Føroyum, at tey kvantitativu krøvini eru nógv hægri enn hjálparfólk í Danmark. Áhugavert hevði verið at granska gjøllari, hví hjálparfólkini í Føroyum merkja kvantitativu krøvini at vera so høg.

Hinvegin so vísir kanningin, at starvsfólk á dagstovnum í Føroyum hava størri ávirkan og stuðul í arbeiðinum samanborið við donsku kanningina. Hóast tað er týdningarmikið at hava í huga avmarkingarnar í samanberingini við donsku kanningina, so kunna vit siga, at sum heild er hendan samanberingin ein staðfesting av tí, ið kanningin frammanundan vísir. Niðurstøðan her er nevniliga, at trivnaðurin millum limirnar hjá Føroya Pedagogfelag, sum heild er góður, og at psykososiala arbeiðsumhvørvi sum heild er gott, tó at limirnir eru ónøgd við ávís viðurskifti.

9 Bókmentir og keldur

Agervold, Mogens (1998). *Spørgeskema til psykosocialt arbejdsmiljø – kortlægning og ændring*. Arbejdsmiljørådets Service Center.

Albertsen (2006). Indflydelse i arbejdet. www.ami.dk

Arbejdsmiljøinstituttet. *Psykisk arbejdsmiljø. Kort spørgeskema til vurdering af det psykiske arbejdsmiljø.*http://www.ami.dk/upload/kortspoergeskema2.pdf.

Beck, Ulrich (2006). *Risikosamfundet og det andet moderne.* 1. udgave. Aarhus Universtitetsforlag

Breinholt, C. et al (2009). Individ, Institution og samfund. Dafolo, 2. Oplag

Brenner, P. (1995). Fra novis til expert: dgtighet og styrke i klinisk sykeplejepraksis. Oslo: TANO.

BUPL – medlemsundersøgelse, maj 2002. www.bupl.dk

Christiansen, Jørgen Møller, Nørby, Hanne, Agevorld, Mogens (2001). *Psykisk arbejdsmiljø i praksis. Metoder og værktøjer.* Personalestyrelsen, Finansministeriet. Centralorganisationernes Fællesudvalg.

Densic, L. (2005). *Mennesket I postmodernisering – om barndom, familie og identiteter i opbrud.* Værløse: Billesø og Baltser forlag.

Giddens, Anthony (1991). Modernity and Self-identity. Self and society in the Late Modern Age. Stanford University Press. Stanford, California.

Habermas, Jürgen (1984). The Theory of Communicative Action. Volume 1: Reason and the Rationalization of Society. Heinemann

Henriksen, C. (2008). "Pædagogernes undertrykte viden." *Børn & unge – Forskning* (1), s. 8-11.

Herzberg, F. (1966). *Work and the Nature of Man*, Cleveland, Oh.: World Publishing Company.

House, J. S. (1981). Work, Stress and Social Support. Reading MA: Addison Wesley, 1981

Kamp, Mikkel. (2005). "Psykisk arbejdsmiljø; ...end at være pædagog". Í *Børn & Unge,* Nr.43, 2005.

http://www.bupl.dk/internet/boernogunge.nsf/0/C8659A5F8F52CCB1C12570D60042D892!OpenDocument

Karasek, R. & Theorell, T. (1990). *Healthy Work: Stress, Productivity, and the Reconstruction of Working Life*. USA: Basic Book.

Kjølbro, Turið. (2008). Hygg! Pedagogarnir eru komnir. Føroya Pedagogfelag,

Knudsen, Karin Jóhanna og Mýri, Martha (2006). *Sjúkrarøktarfrøðingur í 2006 - ein trivnaðarkanning*. Arbeiðsrit 12. Granskingardepilin fyri Økismenning.

Locke, E. A. (1976). "The nature and causes of job satisfaction." In M. D. Dunnette (Ed), *Handbook of industrial and organizational psychology* (pp. 1297-1349). Chicago: Rand McNally.

Mortensen, Bjarni (2002). *Lærari í Føroyum 2002 – limakanning hjá Føroya Lærarafelag*. Arbeiðsrit nr. 2/2002. Vágur. Granskingardepilin fyri Økismenning.

Mørch, Susanne Idun (2007). *Individ, institution og samfund - pædagogiske perspektiver*. Academica, Århus, s.150

Rógvi Á, Heri & Joensen, Heri (2009). *Nøgdsemiskanning í Tórshavnar kommunu*.

Smith, T. (2009). "Setið orð á hvat ein pedagogur er og ger." *Pedagogblaðið*, 1, s. 26-27.

Staff, Trine (2002). *Jobbtrivsel hos nyutdannede sykeplejere – En empirisk studie av hvordan psykososialt arbeidsmiljø henger sammen med trivsel i sykehusavdelingen og yrke*. Hovedfagsopgave. Det Medisinske fakultet/Det Psykologiske Fakultetet.

Álit og Lógir

Mentamálaráðið. *Álit um nýggjar pedagog- og læraraútbúgvingar*..http://www.mmr.fo/default.asp?sida=479

LØGTINGSLÓG NR. 67 FRÁ 10. MAI 2000 UM DAGSTOVNAR OG DAGRØKT, SUM SEINAST BROYTT VIÐ LØGTINGSLÓG NR. 38 FRÁ 9. MAI 2006 §2 http://www.logir.fo/foldb/llofo/2000/0000067.htm.

Kunngerð um inrætting av føstum arbeiðsplássum'§48. Skrásetingar nr.:K-A001-1, 13.02.2002. Sambært hesi kunngerð kann arbeiðsstaðið ikki brúkast sum matstova.

Tíðarrit:

Børn & Unge, Nr. 01 / 2008

Pedagogblaðið Nr. 1, 2010

Pedagogblaðið Nr. 3, 2009

Pedagogblaðið Nr. 2, 2009

Pedagogblaðið Nr. 1, 2009

Pedagogblaðið Nr. 2, 2008

Pedagogblaðið Nr. 1, 2008

Pedagogblaðið Nr. 4, 2007

Pedagogblaðið Nr. 3, 2007

Pedagogblaðið Nr. 2, 2007

Pedagogblaðið Nr. 1, 2007

Greinar í Føroyskum miðlum:

Dimmalætting (www.dimma.fo)

Mørk, Levi (2009). "Frítíðarskúlin, hvar er hann á veg?" *Dimmalætting*, 11. november 2009

Hansen, Maud Wang (2007). "Virðing fyri fakliga tilfeinginum". *Dimmalætting*. 24. september, 2007.

Sosialurin (www.sosialurin.fo)

Jákupsstovu, Eirikur í (2010). "88 børn skiftast um tríggjar reiggjur". *Sosialurin*, 18 mars 2010.

Dam, Rigmor (2008) ."Tak kenslurnar við til arbeiðis" Sosialurin 2. oktober,2008.

Tausen, Elin N. W. (2008). Yvirkvalifiseraðir pedagogar?" Sosialurin, 15. februar, 2008.

Útvarp Føroya (www.uf.fo)

21-01-2010 Nøgd starvsfólk geva nøgd foreldur

09-04-2008 Pedagogarnir muga fáa meiri fyrireikingartíð í arbeiðinum

13-03-2008 Summir pedagogar stinga í sekkin og rýma av landinum

27-11-2006 Pedagogar mæla frá at koyra tey seks ára gomlu í skúla.

Heimasíður:

www.ahr.fo

www.ami.dk

www.arbejdsmiljoforskning.dk

www.arbejdsmiljoviden.dk

www.bupl.dk

www.mmr.fowww.pedagogfelag.fo

Ískoytir

16. Hevur tú hjástarv?

9.1 Spurnablað til starvsfólk á dagstovnum í Føroyum

Um tea 2. Aldur: 1. Kyn: □₁ Kvinna □₂ Maður 3. Hjúnastøða: □₁ Gift(ur)/sambúgvandi □₂ Ógift/-ur □₃ Einkja/Einkjumaður □₄ Fráskild/ur 4. Bústaður: □₄ Streymoy annars □₇ Sandoy □₁ Norðoyggjar □₂ Norður Eysturoy □₅Suðurstreymur □₈ Suðuroy □₃ Suður Eysturoy □₆ Vágar Formlig arbeiðsviðurskifti 5. Hevur tú útbúgving sum pedagogur? □₁ Ja □₂ Nei 6. Hevur tú aðra útbúgving? □₁ Ja □₂ Nei 6a. Um tú hevur aðra útbúgving, hvørja? 7. Um tú ert útbúgvin pedagogur, hevur tú serútbúgving? □₁ Ja □₂ Nei 7a. Um tú hevur serútbúgving, hvørja? 8. Hvør er støða tín á arbeiðsmarknaðinum? □₁ Eg arbeiði □₃ Eg eri í farloyvi □₅ Eg leiti eftir arbeiði □₇ Eg arbeiði og eri lesandi □4 Eg eri sjúkrameldað/ur □6 Eg eri vikarur □₂ Eg eri lesandi □₈ Annað Um tú t.d. ert í farloyvi ella ert sjúkrameldað/ur, skalt tú svara spurnablaðnum út frá teimum royndum, tú hevur frá tí arbeiðsstaði, tú ert Í farloyvi ella ert sjúkrameldað/ur frá. Um tú ert lesandi skalt tú svara spurnablaðnum út frá royndum, tú hevur í núverandi praktikkplássi. Úm tú ert avloysari, vikarur ella tílíkt, skalt tú svara spurnablaðnum út frá teimum royndum, tú hevur í tínum núverandi arbeiðsstaði. 9. Innan hvat øki arbeiðir tú? (set bert ein kross) □₁ Vøggustovu □₃ Dagstovni □₅ Forskúla □₄ Frítíðarskúla □₆ Frítíðar-/ungdómshús □₂ Barnagarði □₇ Annað 10. Starvsaldur: 11. Starvsheiti: □₁ Leiðari □₅ Hjálparfólk við pedagogiskari ábyrgd □₃ Pedagogur □₇ Dagrøktarleiðari □₂ Varaleiðari □₄ Hjálparfólk □₆ Stuðul □₈ Annað 12. Hvussu nógv arbeiðir tú vanliga um vikuna innan dagstovnaøki? □₁ Fulla tíð □₂ Niðursetta tíð/Setanarbrøkur _ □₃ Hálva tíð □₄ Annað 13. Kundi tú hugsa tær? □₃ Núverandi tíðin er nøktandi □₁ At fari niður í tíð □₂ At arbeitt meira 14. Um tú arbeiðir niðursetta tíð, hví? (tú kanst seta fleiri krossar) □₁ Einki 40 tíma starv er/var leyst □4 Inntøkan er tann sama, tá skatturin er farin av □₅ Eg vil hava tíð til míni børn/mína familju □₂ Ov strævið at arbeiða fulla tíð □₃ Persónlig viðurskifti □₆ Annað 15. Kundi tú hugsa tær, at normurin var 37-38 tímar um vikuna? □₂ Nei □₁Ja

□₁ Ja

□₂ Nei

18. Arbeiðir tú eyka tímar/vaktir, tí tit ongan sjúkravikar hava? □₁ Ja □₂ Nei
18a. Um ja, hvussu nógvar tímar í meðal um mánaðin? tímar
19. Er fyrireiking til arbeiði hjá tær á stovninum løgd inn í arbeiðstíðina? □₁ Ja □₂ Nei
20. Nær á degnum fyrireikar tú teg? (set bert ein kross)
□₁ Áðrenn eg fari til arbeiðis □₄ Aftaná arbeiðstíð
□₂ Fyrrapartar meðan eg eri til arbeiðis □₅ Brúki onga tíð til fyrireiking
□₃ Seinnapartar meðan eg eri til arbeiðis □₆ Annað
21. Hvussu nógvar fyrireikingartímar brúkar tú í meðal um vikuna? tímar
22. Hvussu ofta hevur tú pausu í meðal um dagin, tá tú er til arbeiðis á stovninum? ferðir
23. Hvussu nógvar minuttir í meðal um dagin hevur tú pausu, tá tú ert til arbeiðis á stovninum? min.
24. Hevur tú møguleika fyri at vera fyri teg sjálva/n, meðan tú hevur pausu? □₁ Ja □₂ Nei
16a. Um ja, hvussu nógvar tímar arbeiðir tú í meðal um vikuna við hesum?tímar
17. Hvussu nógvar sjúkradagar hevur tú havt í arbeiðinum teir seinastu 12 mánaðirnar? (skriva tal av heilum døgum)
17a. Hvørjar eru orsøkirnar til, at tú hevur havt sjúkradagar? (tú kanst seta fleiri krossar)
□₁ Umfarsjúka □₄ Sjúkt barn □₂ Veit ikki
□₂ Kronisk sjúka □₅ Arbeiðsskaði □₅ Havi ikki havt nakran sjúkradag
□₃ Trupulleikar í viðgongutíð □₅ Strongd □₅ Annað
Um arbeiðsplássið hjá tær
Fakligur førleiki og møguleikar fyri menning í arbeiðinum
25. Hvussu metir tú tín fakliga førleika at vera í mun til krøvini í tínum starvi? (set bert ein kross)
□₁ Sera góður □₃ Nøktandi □₅ Als ikki nóg góður
□₂ Góður □₄ Ikki nóg góður □₅ Veit ikki
26. Heldur tú, at tey fakligu krøvini sum heild eru broytt seinastu árini? (set bert ein kross)
□₁ Tey eru økt í stóran mun □₃ Óbroytt □₅ Tey eru minkað í stóran mun
□₂ Tey eru økt í ávísan mun □₄ Tey eru minkað í ávísan mun □₅ Veit ikki
27. Eru eftirútbúgving og førleikamenning neyðug í tínum starvi? (set bert ein kross)
\square_1 Í stóran mun \square_2 Í ein ávísan mun \square_3 Í minni mun \square_4 Als ikki \square_5 Veit ikki
28. Heldur tú, at møguleikarnir fyri førleikamenning og eftirútbúgving eru nøktandi? (set bert ein kross)
□₁ Í stóran mun □₂ Í ein ávísan mun □₃ Í minni mun □₄ Als ikki □₅ Veit ikki

_	ðið" – hvat merkir tað f tey viðurskiftini, sum eru í		fyri, hvørji	i <u>fimm</u> hevði tú so r	aðfest hægst?
(set í <u>mesta lagi</u> 5 kr	rossar)				
□』Góða løn			□ _i Dáml	ligar starvsfelagar	
□ _á At hava góðar f	ysiskar karmar		□ _i Góð I		
□₅ Arbeiða í somu	bygd/øki, sum eg búgvi		□ _j Ávirka	an og demokrati	
□ _d At arbeiðstíðin þ	oassar til mín		□ _k Fjølb	roytt arbeiði	
□ _δ Samanhangur r	nillum arbeiði og frítíð		□, Møgu	uleikar at læra naka	að nýtt
□ _e At starvið passa	ar til míni evni og førleika	r	□ _m Spen	nandi og krevjandi	avbjóðingar
□ _f At arbeiða sjálvs	støðugt				
□ ₉ Tryggar arbeiðs	umstøður			□, Møguleikar at k	_
□ _h At vera saman v	við fólki		□。At ge	era mun í arbeiðinu	m
	er samsvar millum arb um omanfyri? (set bert		tú hevur i	nú og "tað góða a	rbeiðið", sum tú
□₁ Í stóran mun	□₂ Í ein ávísan mun	□₃ Í minni	mun	□₄ Als ikki	□₅ Veit ikki
31. Ert tú sum heild	nøgd/ur í tínum arbeiði	i? (set bert e	ein kross)		
□₁ Ja, í stóran mun	□₃ Nei,	, einans í mir	nni mun	□₅ Veit ikk	i
□₂ Ja, í ein ávísan m	un □₄ Nei,	als ikki			
32. Hevur arbeiðið s	stóran týdning fyri teg?	(set bert ein	kross)		
□₁ Ja, í stóran mun	□₃ Nei,	, einans í mir	nni mun	□₅ Veit ikk	i
□₂ Ja, í ein ávísan m	un □₄ Nei,	als ikki			
33. Ert tú stolt/ur av	tínum arbeiði? (set ber	t ein kross)			
□₁ Ja, í stóran mun	□₃ Nei,	, einans í mir	nni mun	□₅ Veit ikk	i
□₂ Ja, í ein ávísan m	un □₄ Nei,	als ikki			
34. Kundi tú hugsa	tær at verði á arbeiðspl	ássinum res	stina av a	arbeiðslívinum?	
□₁ Ja □₂ Ne	ei □₃ Veit ikki				
35. Hvussu metir tú	samsvarið vera millum	arbeiðsnøg	gdina og	lønina? (set bert e	ein kross)
□₁ Alt ov nógv arbe	iði í mun til lønina]₄ Eitt sinc	dur ov lítið arbeiði í	mun til lønina
□₂ Eitt sindur ov nó	gv arbeiði í mun til lønina	a 🗆	35 Alt ov lít	tið arbeiði í mun til	lønina
□₃ Hóskandi arbeið	i í mun til lønina		₃ Veit ikki	i	
36. Hvussu metir tú	samsvarið vera millum	ábyrgdina	tú hevur	í arbeiðinum og l	ønina? (set ein kross)
□₁ Alt ov nógv ábyr	gd í mun til lønina]₄ Eitt sind	dur ov lítil ábyrgd í í	mun til lønina
□₂ Eitt sindur ov nó	gv ábyrgd í mun til lønina	a 🗆	35 Alt ov lít	til ábyrgd í mun til l	ønina
□₃ Hóskandi ábyrgo	d í mun til lønina		₃ Veit ikki	i	

37. Ert tú nøgd/ur við tær viðbøtur, tú fært fyri? (set bert ein kross við hvønn spurning)									
	Í stóran m	nun	Í ávísan mun	Í minni n	nun	Als ikki	Spurning ikki viðko		
"Ólagaligar arbeiðstíðir"	□₁		\square_2	Пз	□₃		\square_5		
Førleikaviðbót			\square_2	\square_3		\square_4			
Leguviðbót			\square_2	\square_3		\square_4	\square_5		
Børn við serligum tørvi	□₁		\square_2	Пз		\square_4	\square_5		
38. Spurningar um arbeiðið í (set bert ein kross við hvønn s		svara			gunu.		Sera ónøgd/ur		
a. Framtíðarvánirnar í arbe	eiðinum?				0.			=	
á. Arbeiðsumstøður?				\square_2		□₃	\square_4		
b. Mátan tíni evni verða ný	tt ?		□₁	\square_2		□₃	\Box_4		
d. Sosiala arbeiðsumhvørv	rið?			\square_2		Пз	\square_4	_	
39. Er títt nøgdsemi við arbe	iðið broytt s	einn	nu árini? (set	bert ein kro	ss)				
□₁ Ja, til tað betra	□₂ Nei, ta	ıð er	óbroytt	[]₃ Ja	, til tað ve	rra		
□₄ Spurningurin ikki viðkoman	di, tí eg havi	verič	so stutt í star	vi [⊐₅ V€	eit ikki			
40. Hevur tú av álvara umhu	gsað at søkt	anr	nað starv sein	astu árini?) (set	t bert ein l	kross)		
□₁ Ja □₂ Ja, men eingir ı	møguleikar ei	ru fy	ri øðrum starv	i innan mítt	øki	□₃ N	ei □₄ \	Veit ikki	
41. Um <i>ja</i> , hví hevur tú umhu	ıgsað at søk	t an	nað starv? (tt	í kanst seta	ı fleir	i krossar)			
□ _a Fyri at fáa nýggjar fakliga □ _á Ynski um at royna nakað				að av viður vist ikki við			starvsfelagai	rnar	
□ _b Arbeiðið er ov strævið	•		, ,	er ov lág					
□ _d Tað eru ov nógvar ósemj	ur		□ _i Veit ik	•					
□ _δ Orsakað av heilsuni			□ _í Annað)					
□ Orsakað av familjuni									

Arbeiðsumhvørvið

42. Hvussu vilt tú lýsa arbeiðsumhvørvið? (set bert ein kross við hvønn spurning, og svara vina	arliga ø	llum spı	urningunui	n)		
		stóran mun	Í ávísan mun	Í minni mun	Als ikki	Veit ikki
a. Fólk eru opin fyri uppskotum og nýggjum tiltøkum	1	□₁	\square_2	Пз	\Box_4	
á. Fólk stuðla hvørjum øðrum og loysa trupulleikar í felag		□1	\square_2	Пз	□4	
b. Hvør passar sítt		□₁	\square_2	\square_3	□4	\square_5
d. Tað eru nógvar óloystar ósemjur		\square_1	\square_2	\square_3	\square_4	\square_5
ð. Umhvørvið er fakliga kveikjandi og spennandi		\square_1	\square_2	\square_3	\square_4	\square_5
e. Gott kollegialt umhvørvi		\square_1	\square_2	Пз	\square_4	\square_5
f. Góð viðurskifti millum leiðslu og starvsfólk		\square_1	\square_2	□₃	\square_4	\square_5
g. Eitt gott og vinarligt umhvørvi		\square_1	\square_2	□₃	\square_4	\square_5
h. Eitt streingjandi umhvørvi		\square_1	\square_2	Пз	\square_4	\square_5
i. Er ringt lag?			\square_2	Пз	\square_4	\square_5
í. Umhvørvið er eyðkent av stagnatión		\square_1	\square_2	□₃	\square_4	\square_5
j. Teir fysisku karmarnir eru nøktandi		\square_1	\square_2	Пз	\square_4	\square_5
k. Tey amboð, tær tørvar í arbeiðinum, eru nøktand	i.	\Box_1	\square_2	□3	\square_4	\square_5
43. Hvussu nógva ávirkan hevur tú í arbeiðinum? (set bert ein kross við hvønn spurning, og svara vina		llum spu Ofta				ngantíð/ an ongantíð
a. Hevur tú stóra ávirkan á, hvørjar avgerðir verða tiknar um títt arbeiði?						
á. Hevur tú ávirkan á, hvat tú gert í tínum arbeiði?						\square_5
arriorar ta armian a, mat ta gori i mam aroson	□1	\square_2				□ ₅
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við?						
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman	-					
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við? d. Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði? 44. Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbei		□ ₂ □ ₂ ? (set b		□₄ □₄ ss)		□ ₅ □ ₅
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við? d. Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði? 44. Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbei	□₁ Öinum minni ı	□₂ □₂ ? (set b	□ ₃ Pert ein kro □ ₄ Als	□₄ ss) ikki		□ ₅ □ ₅
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við? d. Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði? 44. Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbei 1 Í stóran mun 2 Í ein ávísan mun 3 Í 45. Mótstríðandi krøv í arbeiðinum (Set bert ein kross við hvønn spurning, og svara vina	□₁ ðinum minni t arliga ø	□₂ □₂ ? (set b	□ ₃ Pert ein kro □ ₄ Als	□₄ ss) ikki		□ ₅ □ ₅
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við? d. Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði? 44. Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbei □₁ Í stóran mun □₂ Í ein ávísan mun □₃ Í 45. Mótstríðandi krøv í arbeiðinum	Öinum minni r arliga Ø Í se stórar	? (set b	□₃ □₃ pert ein kro □₄ Als urningunu Í stóran	ss) ikki	□₅ Veit ik	□₅ □₅ □₅ ki
b. Hevur tú ávirkan á, hvørjum tú arbeiðir saman við? d. Hevur tú ávirkan á nøgdina av arbeiði? 44. Veitst tú greitt, hvørja ábyrgd tú hevur í arbei □₁ Í stóran mun □₂ Í ein ávísan mun □₃ Í 45. Mótstríðandi krøv í arbeiðinum (Set bert ein kross við hvønn spurning, og svara vina) a. Mást tú viðhvørt gera okkurt í arbeiðinum, sum	Öinum minni ı	? (set b	□₃ □₃ ert ein kro □₄ Als urningunu Í stóran mun	ss) ikki m) Lutvíst	☐₅ Veit ik	□₅ □₅ ki Í sera lítlan mun

d. Gert tú okkurt í arbeiðinum, sum nøkur góð og onnur ikki?	otaka		\square_2	\square_3	\square_4	\square_5					
46. Í hvønn mun er talið av børnum fyri hvørt starvsfólk á arbeiðsplássinum nøktandi? (set bert ein kross)											
\square_1 Í stóran mun \square_2 Í ein ávísan mun \square_3 Í minni mun \square_4 Als ikki \square_5 Veit ikki											
47. Er talið av starvsfólkum á arbeiðsplássinum í samsvar við normeringarnar?											
□₁ Ja □₂ Nei □₃ Veit ikki											
48. Hvussu ert tú nøgd/ur við møguleikarnar fyri supervisión á tínum arbeiðsplássi? (set bert ein kross) □₁ Sera væl □₂ Væl □₃ Nøkulunda □₄ Illa □₅ Sera illa □₆ Veit ikki											
□₁ Sera væl □₂ Væl □₃ Nøkulun		□₄ Illa	-		□ ₆ Veit	KKI					
49. Fært tú upplýsingar um týdningarmikla arbeiðsplássinum í góðari tíð? (set bert ein		ðir, broytii	ngar og frar	ntiðarætla	nir á						
□₁ Í stóran mun □₂ Í ein ávísan mun		ninni mun	□₄ Als	ikki	□₅ Veit i	kki					
50. Krøv í arbeiðinum											
(set bert ein kross við hvønn spurning, og sva	ra vinar 	liga øllum s 	spurningunui 	m) 	()ngantíð/					
	Altíð	Ofta	Onkuntíð	Sjáldar		tan ongantíð					
a. Er neyðugt at arbeiða sera skjótt?	□1	\square_2	Пз	□4		\square_5					
á. Er arbeiðið ójavnt býtt, so at tað hópar seg upp?	□1	\square_2	Пз	□4		\square_5					
b. Hvussu ofta hendir, at tú ikki nær allar arbeiðsuppgávurnar?	□1	\square_2	Пз	\Box_4		\square_5					
d. Er neyðugt at arbeiða yvirtíð?	□1	\square_2	\square_3	□4		\square_5					
ð. Mást tú leypa pausur um, tí tað er ov nógv at gera?		\square_2	Пз	□4		\square_5					
e. Er neyðugt at hava yvirlit yvir nógv ymiskt samstundis í arbeiðinum?		\square_2	\square_3	\Box_4		\square_5					
f. Krevur arbeiðið, at tú dugir væl at koma við hugskotum?		\square_2	\square_3	□4		\square_5					
g. Krevur arbeiðið, at tú minnist nógv?	□₁	\square_2	Пз	\square_4		\square_5					
h. Krevur arbeiðið, at tú tekur torførar avgerðir?		\square_2	\square_3	\Box_4		\square_5					
i. Hvussu ofta kemur tú í kensluliga torførar støður?		\square_2	\square_3	\square_4		\square_5					
í. Er arbeiðið kensluliga tyngjandi?	□ 1	\square_2	Пз	□4		\square_5					
j. Verður tú kensluliga rørd av arbeiðinum?	□₁	\square_2	□₃	\Box_4		□5					
k. Krevur arbeiðið, at tú letur vera við at siga tína hugsan?		\square_2	Пз	□4		\square_5					
I. Krevur arbeiðið, at tú goymir tínar	□₁	\square_2	Пз	\square_4		\square_5					

51. Í hvønn mun kanst tú siga, at tín nærmasti leiðari? (set bert ein kross við hvønn spurning, og svara vinarliga øllum spurningunum)									
(cot sort our in coo the first open in sg, cg		Í sera stóran n	3	Í stór mur	an	Lutvíst		lítlan nun	Í sera lítlan mun
a. Syrgir fyri, at tað einstaka starvsfólkið he góðar menningarmøguleikar	evur			\square_2		□₃		\square_4	
á. Raðfestir trivnað á arbeiðsplássinum hø	gt?	□₁		\square_2		Пз		\square_4	
b. Dugir væl at leggja arbeiðið til rættis?		□₁		\square_2		□₃		\Box_4	
d. Dugir væl at loysa ósemjur?		□1				\square_3		\square_4	
52. Samstarv, feedback og felagsskapur (set bert ein kross við hvønn spurning, og s					ning	unum)	<u> </u>		<u> </u>
	Altíð	Ofta	Onl	kuntíð	9.1	.1.1.1 Sjál	ldan		ıtíð/Næstan ngantíð
a. Hvussu ofta fært tú hjálp og stuðul frá starvsfeløgum?	□₁	\square_2		Пз		\square_4			\Box_5
á. Hvussu ofta eru starvsfelagarnir til reiðar at lurta eftir tínum trupulleikum í arbeiðinum?	□₁	\square_2		□3		\Box_4			□5
b. Hvussu ofta fært tú hjálp og stuðul frá tínum nærmasta leiðara?	□₁	\square_2		□₃		\square_4			
d. Hvussu ofta eru tínir nærmastu leiðarar til reiðar at lurta eftir tínum trupulleikum í arbeiðinum?	□₁	\square_2		□₃		□4			\square_5
ð. Er stemningurin millum teg og starvsfelagarnir góður?	□₁	\square_2		□₃		\square_4			\square_5
e. Kennir tú teg sum partur av einum felagsskapi á arbeiðsplássinum?	□₁	\square_2		□₃		\square_4			
f. Er samstarvið millum starvsfelagarnar	□₁	\square_2		Пз		\square_4			\square_5
g. Hvussu ofta tosar tú við tín nærmasta leiðara um, hvussu gott tú gert títt arbeiði?	□₁	\square_2		□₃		\square_4			\square_5
h. Hvussu ofta tosar tú við starvsfelagarnar um, hvussu gott tú gert títt arbeiði?				□₃		□4			\square_5
i. Hvussu ofta tosar tú við starvsfelagarnar um, hvussu gott tey gera teirra arbeiði?		\square_2		□₃		\square_4			\square_5
í. Hvussu ofta hevur tú fakliga sparring við starvsfelagarnar (t.d. vegleiðing/supervisión)?				\square_3		\square_4			\square_5
j. Hvussu ofta hevur tú fakliga sparring við tín nærmasta leiðara (t.d. vegleiðing/supervisión)?				Пз		□4			
k. Arbeiðir tú avskorin frá		\square_2		Пз		\square_4			
53. Heldur tú, at tað tey seinnu árini hav	a veri	ð fleiri e	lla fa	erri ós	emju	ur á tínum a	rbeič	spláss	i?
□₁ Fleiri □₂ Óbroytt □₃ Færri		Tað hav	a ikk	i verið d	óser	njur av týdni	ngi		Veit ikki

54. Um ósemjur hava verið	hvøriar he	ldur tú so	o orsøkirna	r vera	? (tú ka	ınst seta fi	leiri kross	ar)	
□₁ Leiðslustílurin	-				•			•	
□₂ Mismunur verður gjørdur		□₃ Ov stór arbeiðsmongd/strongd				□₅ Ov nógvar broytingar í senn □₅ Veit ikki			
55. Heldur tú, at krøvini frá							:c)		
□₁ Tey eru økt í stóran mun	□₃ Óbroyt		ytt Schilla		•		· ·	mun	
•	•		í ávísan mu		₅ reye l₅ Veit ik	ru minkað	i Storani	illuli	
□₂ Tey eru økt í ávísan mun	⊔₄ rey en	u IIIIIkao	i avisaii iiit	III L	6 VEIL IN	·KI			
56. Heldur tú, at krøvini frá	børnunum	eru broyt	t seinnu ái	ini? (s	et bert	ein kross)			
□₁ Tey eru økt í stóran mun	□₃ Óbroyt	t			₅ Tey e	ru minkað	í stóran	mun	
□₂ Tey eru økt í ávísan mun	□₄ Tey er	u minkað	í ávísan mu	ın 🗆	6 Veit ik	kki			
57. Heldur tú, at krøvini frá	myndugleil	kunum er	u broytt se	innu á	irini? (set bert ei	n kross)		
□₁ Tey eru økt í stóran mun	□₃ Óbroyt	:t			₅ Tey e	ru minkað	í stóran	mun	
□₂ Tey eru økt í ávísan mun	□₄ Tey er	u minkað	í ávísan mu	ın 🗆	6 Veit ik	kki			
58. Hvussu er samstarvið v	ið aðrar fak	bólkar/al	mennar st	ovnara	•				
	Sera gott	Gott	Nøktandi		nóg ott	Als ikki gott	_	Veit ikki/lkki viðkomandi	
a. Fysio- og ergoterapeutar	\Box_1	\square_2	\square_3	[_ 4	\square_5		\square_6	
á. Heilsusystrar	\Box_1	\square_2	\square_3	[4	\square_5		\square_6	
b. Sosialráðgevarar	\Box_1	\square_2	\square_3	[_ 4	\square_5		\square_6	
d. Lærarar	\Box_1	\square_2	\square_3	[_ 4	\square_5		\square_6	
ð. Barnaverndir	\Box_1	\square_2	\square_3	[4	\square_5		\square_6	
e. NSR tænastuna	\Box_1	\square_2	\square_3	[_ 4	\square_5		\square_6	
f. Sernámsdepilin		\square_2	\square_3	[_ 4	\square_5		\Box_6	
Viržina fyri otomini	ım biá a	torvotá	álkum á	doa	ot 0 \ / r				
Virðing fyri starvinu 59. Hvussu heldur tú, at ark									
(set bert ein kross við hvønn									
	1		_		1		i-	1	
	Í st	tóran mui	n Í ávísar	n mun	ĺ mir	nni mun	Als ikki	Veit ikki	
a. Foreldrunum				2		\square_3	\square_4	\square_5	
á. Nærmastu leiðslu				2		\square_3	\square_4		
b. Ovastu leiðslu				2		\square_3	\square_4	\square_5	
d. Almenninginum				2			\Box_4	\square_5	
ð. Politisku myndugleikunum	1			2		\square_3	\Box_4	\square_5	
60. Heldur tú, at virðingin h broytt tey seinastu árini? (s			leikunum f	yri sta	rvinum	hjá starv	sfólki á	dagstovnum er	
□₁ Til tað betra	©₂ Óbroytt	,	□₃ Til	tað ve	rra		□₄ Veit	ikki	
61. Heldur tú, at virðingin h						ólki á dad			
seinastu árini? (set bert ein		.gu 1)	Otal villa	ju	otal vol	Jim a da	, J. J. T.	or broyer toy	

□₁ Til tað betra	□₂ Óbroytt	□₃ Til t	að verra	erra □₄ Veit ikki		
Børn við serligum	n tørvi					
62. Hvussu nøgd/ur er tú	við karmarnar at han	dfara børn v	ið serligum	tørvi?		
(set bert ein kross við hvø	nn spurning, og svarao 	vinariiga øiiui	n spurningui 	num) I	I	
	Soro vol naad/ur	Nood/ur	Óngad/ur	9.1.1.1.2	ónø gd/u	Veit ikki
a. Tímar til barnið	Sera væl nøgd/ur □₁	Nøgd/ur □₂	Ónøgd/ur □ ₃	\Box_4	r	
á. Vegleiðing			□₃			\Box_5
b. Fyrireiking			□₃			\square_5
d. Supervisión						\Box_5
ð. Førleikamenning						\Box_5
e. Tvørfakligt samstarv		\square_2		\Box_4		\square_5
evur tú aðrar viðmerkingar	".		ı	I	ovum í	
skriva tær her:	,		3		.,.	3 , 11 1 11

Til Leiðarar og varaleiðarar

63. Starvsheiti:			□₁ Lei	ðari
			□₂Var	aleiðari
64. Hvussu nógv børn eru á stovninum?				børn
65. Hvussu nógv fólk starvast á stovninum?				fólk
66. Hvussu nógv fólk eru sett í fast starv?				fólk
67. Hvussu nógv starvsfólk hava pedagogis	ka útbúgving?			fólk
68. Hvussu nógv starvsfólk eru fyri hvørt ba	rnið?			fólk
69. Hvussu nógvir pedagogar eru fyri hvørt	barnið?			fólk
70. Hava tit sjúkravikar(ar)?			□₁ Ja	□₂ Nei
71. Lýkur stovnurin ásettu trygdar- og bruna	akrøv sambært (galdandi lóggávu?	□₁ Ja	□₂ Nei
72. Hevur stovnurin eitt foreldraráð?			□₁ Ja	□₂ Nei
73. Hvør hevur setanarmyndugleika fyri stov	vnin?			
□₁ Leiðarin □₂ Kommunan	□₃ Stýrið	□₄ Annað		

Takk fyri ómakin!

9.2 Uppfylgjandi spurnakanning millum leiðarar á dagstovnum

1. Øki:		1.1 Sjálvsognarstovnur: Ja	□ Nei □
·	Tú kanst seta fleiri krossar 2.2 Barnagarð □	2.3 Frítíðarskúla □	
2.4 Annað:	·		
3. Tal av børnum <i>Tú k</i>	zanst seta fleiri møguleikar		
	ıstovubørn eru á stovninum?	·	

3.2 Hvussu nógv barnagarðsbør	n eru á stovninum?				
3.3 Hvussu nógv frítíðarskúlabø	rn eru á stovninum?	·			
3.4 Hvussu nógv forskúlabørn e	ru á stovninum?				
4. Hvussu nógvir tímar eru pr 4.1 Vøggustovu 4.2 E					
4.4 Annað:					
5. Starvsfólk á stovninum 5.1 Hvussu nógy starvsfólk eru s	á stovninum				
(inkl. leiðara og køksfólk, eksl. þ	pedel og vaskifólk)?				
5.2 Hvussu nógvir pedagogar er	u á stovninum (<i>inkl</i> .	leiðara)?			
5.3 Hvussu nógv hjálparfólk eru	á stovninum?				
6. Tímar til leiðslu 7.1 Ert tú leiðari burturav?	Ја 🗆	Nei □			
7.2 Um tú ikki ert leiðari burtura	av,				
hvussu nógvir tíma	ar eru til leiðslu?				
hvussu nógvir tíma	ar eru til arbeiði ann	ars?			
7. Tímar á stovninum6.1 Hvussu nógvir pedagogtíma	r eru um vikuna?				
6.2 Hvussu nógvir hjálparfólkat	ímar eru um vikuna	?			
6.3 Eru eyka tímar í samband vi	ð, at tit hava børn vi	ið serligum tør	rvi? Ja □	Nei 🗆	
6.4 Um tit hava eyka tímar til bø	ørn við serligum tør	vi, hvussu nóg	yar tímar um	vikuna?	_
8. Varaleiðari 8.1 Hava tit varaleiðara?	Ја 🗆	Nei □			
8.2 Um tit hava varaleiðara, hev	ur viðkomandi leiðs	slutímar?	Ja □	Nei □	
8.3 Um ja, hvussu nógvir tímar	eru til leiðslu?				
9. Onnur viðurskifti 9.1 Hava tit sjúkravikar?	Ja □	Nei □			
9.2 Lýkur stovnurin ásettu trygd	lar- og brunakrøv sa	mbært galdan	di lóggávu?	Ja □	Nei 🗆
9.3 Um tú svarar nei omanfyri, l	nava tit eitt fyribils l	oyvi?	Ja □	Nei □	
9.4 Hevur stovnurin eitt foreldra	nráð Ja □	Nei □			
9.5 Hvør hevur setanarmyndugle	eikan fyri stovnin				
Leiðarin □	Kommunan	Stýrið 🗆	Annað 🗆		